

**РАИС НОШУД АМАЛДОРНИНГ
«ИШИ»НИ ҚАЧОНГАЧА
ТОЗАЛАЙДИ?**

3

**«МАҲАЛЛА
МУАММОНИ МУСТАҚИЛ
ҚАЛ ЭТА ОЛСА...»**

5

MaHalla

ИЖТИМОЙ-СИЁСИЙ,
МАЪНАВИЙ-МАЪРИФИЙ
ГАЗЕТА

#48 (2134) | ШАНБА, 2 ДЕКАБРЬ 2023 ЙИЛ

WWW.UZMAHALLA.UZ

Хоким ёрдамчиси ва хотин-қизлар фаолининг тавсияномаси асосида фуқароларга берилаётган кредитлар ўз вақтида қайтарилмаган тақдирда маҳалла балансидаги маблағлар ҳисобидан вақтинча қопланади. Кейинчалик маҳалла ушбу фуқародан ундириб олади. Бироқ бу барча кредит қарздорликни тўлаб беради, дегани эмас...

**«МУАММОЛИ КРЕДИТНИ
МАҲАЛЛА ТўЛАЙДИМИ?»**

4

**«БИР ЖАМОАНИ
БИТТА БОШЛИҚ
БОШҚАРСА...»**

2

**«ҚАРОРНИНГ
ИЖРОСИ,
ВАЪДАНИНГ
ВАФОСИ Йўқ»**

11

**«ОДАМЛАРНИ
ИШОНТИРИШ
УЧУН УЛАРНИ
АЛДАМАСЛИК
КЕРАК»**

16

ҲУРМАТЛИ МАҲАЛЛА РАИСЛАРИ!

**ЎЗБЕКИСТОН МАҲАЛЛАЛАРИ РАИСЛАРИНИНГ ҲАҚИҚИЙ МИНБАРИ,
ОШКОРА МУЛОҚОТ МАЙДОНИ БўЛГАН «МАНАЛЛА» ГАЗЕТАСИ ВА
«МАНАЛЛА КО'ЗГУСИ» ЖУРНАЛИГА 2024 ЙИЛ УЧУН ОБУНА БўЛИНГ!**

**ҲАР ИККАЛА НАШРНИНГ ЙИЛЛИК ОБУНА НАРХИ ЎЗГАРИШСИЗ ҚОЛДИРИЛДИ:
«МАНАЛЛА» ГАЗЕТАСИ — 600 000 Сўм; «МАНАЛЛА КО'ЗГУСИ» ЖУРНАЛИ — 400 000 Сўм.
МУРОЖААТ УЧУН ТЕЛЕФОНЛАР: 71 233 39 89, 71 233 10 92, 97 146 02 07**

ОБОДЛИК

Маҳалла яхлит тузилма бўлиши учун...

ТИББИЁТ ХОДИМИ ВА ПСИХОЛОГ ЗАРУР

Жорий йил сентябрь ойининг ждастлабки ўн кунлигидан бошлаб маҳалламизда «Обод хонадон», «Обод кўча», «Обод маҳалла» мезонларини жорий этиш ишлари амалга ошириляпти. Бунда кўп қаватли уйлар, истироҳат боғи, кўчаларда таъмирлаш, электр, сув, газ таъминотини яхшилаш борасида қатор саъй-ҳаракатлар олиб борилди.

Маҳаллада 8 та кўча мавжуд бўлиб, шундан биттасига тўлиқ — 700 метрга асфальт ётқизилди. Яна иккита кўчанинг 1 400 метр қисми бетонлаштирилди. Фуқаролар йиғини ўз биносига эга бўлмаган, шу вақтгача 4-5 та жойда ижарама-ижара сарсон бўлди. Дастур доирасида янги, барча шароитларга эга маҳалла биноси қад ростлади.

Йиғиндаги 530 та оиланинг 51 фоизи ҳовли жойларда, 49 фоизи кўп қаватли уйларда истиқомат қилади. Бунёдкорлик ишлари жараёнида уйларда пардозлаш ишлари бажарилди, аҳоли тўлиқ ичимлик сув билан таъминланди. 10 та ижтимоий кўмакка муҳтож оила тураржойи таъмирлаб берилди.

Дастурга кўра, маҳалла аҳолиси «хонадонбай» хатловдан ўтказилиб, 23 нафар ёшга кўмак бериш чоралари белгиланди. Ҳозирга қадар 7 нафар йигит-қизнинг 50 фоиз тўлов шартномаси ва 6 нафарининг ўқув курслари харажатлари қоплаб берилди, 3 нафар ёшга субсидия асосида тикув машинаси, яна 3 нафарига моддий кўмак кўрсатилди. 30 нафар ишсиз фуқаро бандлиги таъминланди. Маҳалла раислигига ўтган йили

май ойида сайланганман. Фаолиятимни, энг аввало, маҳалла идорасида ишни тўғри йўлга қўйишдан бошладим. Таҳлиллар шуни кўрсатдики, маҳалладаги барча жараёнларни «бешлик» вакиллари билангина қамраб олиш имконсиз. Шу боис ўтган йили норасмий равишда йиғинда иккита штат — тиббиёт ва ижтимоий ходим фаолиятини йўлга қўйдик. Бу орқали одамларнинг тиббий саломатлиги ва ижтимоий ҳолатини назорат қилиб бордик.

Буни қарангки, Президент Шавкат Мирзиёев эндиликда маҳаллаларда «еттилик» фаолияти йўлга қўйилишини билдирди. Бу тажрибани бир йил аввал синаб кўрган раис сифатида айтишим керакки, бу лойиҳа ўзини тўла оқлайди. Шу билан бирга, эндиликда маҳалламизда бошқалардан фарқли равишда «саккизлик» фаолият юритади. Ўйлайманки, келгусида маҳаллага тиббиёт ходими ва психолог штатлари бириктирилиб, яхлит тузилма ҳосил қилинади.

Яна бир масала — «маҳалла еттилиги» ташкил этилар экан, ишнинг тўғри ва самарали бориши учун фуқаролар йиғини раисидан назорат функцияси бўлиши керак. Бунда ёш тафовутига эътибор қаратиш лозим. Яъни маҳалла раиси бошқа ходимлардан кўра тажрибали, кўпни кўрган, оқ-қоранинг фарқига борадиган бўлсин. Ёш тоифаси раисдан бошлаб, ёшлар етакчисига қадар ёшариб бориш тартибида бўлиши мақсадга мувофиқ.

Раҳимқул БОБОҚУЛОВ,
Қамаши туманидаги
«Зафар» маҳалласи раиси.

ТАШАББУС

Бўстонликда «Яшил макон» боғи яратилди

«Яшил макон» умуммиллий лойиҳаси доирасида Камбағалликни қисқартириш ва бандлик вазирлиги Тошкент вилояти Бўстонлик туманида кўчат ўтқазди.

Ҳап шундаки, вазирликка бўлиб берилган 20 гектар лалми ер майдонида «Яшил макон» боғини яратишга киришилди. Бу ерга 10 минг донга кўчат экиш режа қилинган бўлиб, унинг ярми куз, ярми баҳор мавсумида экилади.

Ер майдонини танлашда унинг географик жойлашуви, иқлими, тупроқ унумдорлигини ўрмон хўжалиги илмий ходимлари ўрганиб чиқишди. Мутахассислар тавсиясига кўра, ушбу тоғ олди лалми ерга бодом кўчати экиш учун танланди. Қуни кеча «Она Ватанини боғу бўстонга айлантирамиз!» шиори остида вазирлик жамоаси, тасарруфий ва ҳудудий тузилмалар ходимлари, маҳаллалар фаоллари иштирокида ташкил этилган кўчат экиш тадбирида 2 минг туп ниҳол ерга қадалди.

Энди бу кўчатларни парвариш қилиш учун ҳудудга яқин жойлашган маҳаллалардаги ишсиз фуқаролар Жамоат ишлари жамғармаси маблағлари ҳисобидан ҳақ тўланадиган мавсумий ишга олинади. Бандликни таъминлашга қаратилган бу ташаббус туфайли кўчатнинг баравж ривожланиши, сув билан таъминланишини назорат қилиб бориш имкони бўлади.

БУНЁДКОРЛИК

«Бир жамоани битта бошлиқ бошқарса...»

Маҳалламизда йиллар давомида ечимини кутаётган қатор масалалар йиғилиб қолганди. Инфратузилма, ичимлик сув, электр ва йўл соҳасидаги камчиликлар одамларни қийнаб қўйганди. Ҳудуд «Обод хонадон», «Обод кўча», «Обод маҳалла» тамойилини жорий этиш учун танлаб олинган, бу муаммолар бирма-бир ечим топапти.

Дастлаб тасдиқланган «Йўл харита»га кўра, маҳалладаги 4 та кўча, 543 та хонадон, 686 та оила ҳамда 3 020 нафар аҳоли хатловдан ўтказилди. Хатлов натижаларига кўра, маҳалла ҳудудида олиб борилаётган тадбирлар учун 4 миллиард сўм маблағ ажратиш режалаштирилди.

Маҳаллада узоқ йиллардан бўён ечимини кутиб турган муаммолардан бири — ичимлик сув муаммосидир. Мазкур масалани ҳал этиш мақсадида сув қувурлари ётқизилиб, 250 метр куб сиғимга эга сув сақлаш иншооти қурилмоқда. Кўчаларда пиёдалар йўлакчаси қурилиб,

ёритиш чироқлари ўрнатилди. 2 километр ички йўللarga асфальт қопламаси ётқизилди. Электр таъминотини яхшилаш мақсадида 159 та бетон таянч устунлар ўрнатилиб, 4200 метр замонавий СИП кабель тортилди ҳамда 2 донга трансформатор пункти ўрнатилди. Шунингдек, 8,4 километр табиий газ тармоқларида бўёқлаш ишлари олиб борилди. Маҳалла ёшлари учун «Street workout» спорт майдончаси қурилмоқда. Айна пайда фуқаролар йиғини биноси бунёд этиляпти.

Ўтган давр мобайнида маҳалладаги ишсиз фуқароларнинг

бандлигини таъминлашга алоҳида эътибор қаратилди. Жумладан, 3 нафар фуқаро доимий ишга жойлаштирилди, 45 нафари жамоатчилик ишларига жалб этилди. 40 нафари ўзини ўзини банд қилган бўлса, 35 нафари тадбиркорлик фаолиятини бошлади. Қолаверса, 29 нафар фуқарога 271 миллион сўмлик асбоб-ускуна ва меҳнат қуроллари субсидия асосида олиб берилди. 3 нафар фуқарога 91 миллион сўм кредит ажратилди.

Таклифлар масаласига келсак, тизимдаги ўзгаришлардан умидимиз катта. Ҳозирда йиғинда «бешлик» вакиллари билан ҳамжиҳатликда ишни йўлга қўйганмиз. Бироқ «Mahalla» газетасининг ҳар бир сонини кузатиб, раислар таклиф ва фикрларини ўқиб, жойлардаги айрим ҳолатлардан келиб чиқиб, бир нарсасига амин бўляпманки, маҳалла ходимлари назорати раисларга берилиши керак. Ахир ҳар бир соҳада, ҳар бир жамоада ходимларни бир киши бошқариши керак, йўқса, жамоада тарқоқлик,

бош-бошдоқлик юзага келади. Бугун мана шу тарқоқлик айрим раисларни қийнаб келаётир.

Яна бир жиҳат: жамиятда оилавий ажралишлар ниҳоятда ортиб кетди. Буни статистика тасдиқлайди — жорий йилнинг тўққиз ойида 37 654 та оила ажрашиб кетди. Сабаблар турлича, айримларини сақлаб қолиш имкони бор эди. Менимча, маҳалла кенгаши аъзолари, отинойилар билан биргаликда олиб борилаётган тизимли чора-тадбирлар етарли бўлмаяпти. Таклифим шуки, ҳар бир маҳаллада психолог штати ташкил этилса, улар ҳар бир оила билан шуғулланса, ажралишнинг оқибатлари, фарзандлар тақдири ҳақида тушунтиришлар олиб борса, оилаларни ажраиш факридан қайтарган ва ҳаётга бўлган қизиқишини оширган бўлар эди, назаримда.

Раҳматжон САИДОВ,
Нурота туманидаги
Ғафур Ғулум номидаги
маҳалла раиси.

Қарздорликнинг кўп эканига маҳалла раислари эмас, кадастр идораси ва солиқ инспекцияси бош айбдорлар саналади.

48-СОН, ШАНБА
2 ДЕКАБРЬ 2023 ЙИЛ

Mahalla

3

Лутфиддин
БОЙМАТОВ,
Самарқанд
шаҳридаги
«Захлик»
маҳалласи
раиси.

МЕН ОБУНА БЎЛДИМ, СИЗ-ЧИ?

«Маълумотлар билан бойиб бормоқда»

— Маҳалла тизимида иш бошлаганимга ҳали кўп бўлмади. Шу боис, одамларнинг фикри, уларни ўйлан-тираётган масалаларни чуқурроқ ўрганиш учун кўп вақтимни халқ ичида ўтказишга ҳаракат қиламан. Агар инсонларни тинглаб, дардини ҳис қила олсангиз, муаммоларни ҳал қилиш ҳеч гап эмас.

Бундан ташқари, ўз устимда ишлаш, маҳалла тизимидаги ислохотлардан хабардор бўлиш учун «Mahalla» газетасини танлаганман. У кундан-кунга маълумотлар билан бойиб бормоқда. Муҳими, бизга керакли барча мавзулар бор. Шу боис нашрга 2024 йил учун обуна бўлдим.

НИГОҲ

«Ташаббусли бюджет»да 3 марта ғолиб бўлдик»

Маҳалла «драйвери» — чорвачилик ва деҳқончилик. Тўқсон фоиз аҳоли хонадонларида чорва моллари боқилади. Ҳар бирида 10-15 бошдан товук бор. Гўшт, тухум ва сут маҳсулотлари ўзларидан. Рўзғоридан ортганини сотиб, даромад қилади.

Айрим хонадон эгалари 30-50 бошдан буқа боқиб, аҳолига гўшт етказиб беради. 15-20 тадан соғин сигир боқаётганлар бор. Келгусида барча маҳсулотлар маҳалланинг ўзида бўлгани учун сут ва гўшт маҳсулотларини қайта ишлайдиган корхона ташкил этиш режалаштирилмоқда.

Қишлоқ хўжалиги маҳсулотларидан шоли, ғалла, пахта экилади. Аҳоли томорқаларида картошка, пиёз, сабзи, помидор, бодринг, қовун-тарвуз каби полиз маҳсулотлари етиштирилмоқда. Эллик фоиз хонадон эгалари ўз томорқаларида ғалладан кейин шоли экади. Бу ҳам қўшимча даромад келтирмоқда.

Аҳоли ҳудудда инфратузилмани яхшилаш учун «Ташаббусли бюджет» лойиҳасида фаол қатнашмоқда. Шу вақтга қадар уч марта лойиҳа ғолибига айланди. 1700 метр ички йўл асфальтланди. Эндиликда 2200 метр қисми асфальтланади. Битта трансформатор, 20 та бетон устун қўйилди. Яна битта трансформатор ўрнатилади. Қувонарлиси, барча кўчага ичимлик сув қувурлари ётқизилмоқда.

Азамат РАЖАБОВ,
Боғот туманидаги «Оқолтин» маҳалласи раиси.

РАИС МИНБАРИ

Раис ношуд амалдорнинг «иши»ни қачонгача тозалайди?

ҲОКИМЛАР ВА СЕКТОР РАҲБАРЛАРИ ЎҚИСИН!
ҚАРЗДОРЛИК САБАБИ ВА УНИ БАРТАРАФ ЭТИШ
ЙЎЛЛАРИНИ БИЛИБ ОЛАДИ

Нега асосий айбдорлар — кадастр, солиқ, сув хўжалиги ва бошқа идораларнинг тепса тебранмас раҳбару ходимлари қолиб, маҳалла раислари жазога тортилмоқда? Аслида сув истеъмоли ҳамда чиқинди тўловидан, ер солиғи ва мол-мулк солиғидан қарздорлик учун ушбу тизимда маош олиб ишлаётганлар айбдор эмасми?

Йил якунига яқинлашиши билан коммунал тўловлар, ер солиғи ва мол-мулк солиғи қарздорлиги масаласи актуаллашади. Мута-сатта ташкилотлар йил давомида «ухлайди», пул ундириш йўлида етарлича ишламайди, йил охирида ҳокимликлар ҳам бор ғазабини маҳалла ва унинг раисига солади.

Бу ёзганларимни ўқиб, «катталар» дарров нотўғри хулоса чиқармасин. Камина маҳалла ходимлари, унинг раиси юқорида кўрсатилган ишлардан четта турсин, демоқчи эмасман. Биз қўлдан келгунича ёрдам қилмоқдамиз. Аммо...

Самарқанд шаҳрининг ер солиғи ва мол-мулк солиғидан қарздорлиги мисолида ушбу масалага ойдинлик киритишга ҳаракат қиламан. Қарздорликнинг кўп эканига маҳалла раислари эмас, кадастр идораси ва солиқ инспекцияси бош айбдорлар саналади. Нега дейсизми? Диққат билан, эхтиросга берилмасдан ўқисангиз, тушуниб olasiz.

Самарқанд шаҳар солиқ инспекцияси тайёрлаган рўйхатда «Боғимайдон» маҳалласининг ер солиғи ва мол-мулк солиғидан қарздорлиги 439,4 миллион сўм экани кўрсатилган. Қарзи катта бўлган маҳалла раислари 2-секторга таклиф этилди ва қарздорлик яқин кунларда узилмаса, вилоят ҳокими йиғилиш ўтказиб, айбдорлар, яъни маҳалла раисларига нисбатан кескин чора кўрилиши таъкидланди.

Маҳаллалар кесимида қарздор хонадонлар рўйхати раисларга тарқатилди. Қарасам, маҳаллада

яшамайдиганлар ҳам киритилган. Маҳаллага келиб, ходимлар билан рўйхатни ўргандик ва мавжуд бўлмаган ёки «снос»га тушган хонадонларни рўйхатдан чиқардик. Шундай хонадонлар сони 127 та экан.

ЭЪТИБОР ҚАРАТИНГ: битта маҳалла рўйхатига шунча ортиқча уй-жой киритилган ва уларнинг қарздорлиги деярли 289,8 миллион сўмни ташкил қилади. «Осмондан тушган» рақамларни олиб ташлагандан сўнг маҳалла қарзи 149,6 миллион сўм бўлди. Ҳали бу ҳам тўла аниқ эмас. Чунки айрим хонадонлар икки мартадан кўрсатилган жойлари бор, солиқни тўлаганлар ҳам қарздор сифатида рўйхатга кириб қолиш тажрибаси мавжуд. Қарздорлик суммасига аниқлик киритиш йўлидаги ишмизни давом эттирамиз.

ҲОКИМУ СЕКТОР РАҲБАРЛАРИ, МАҲАЛЛА РАИСЛАРИДАН ТАЛАБ ҚИЛИШДАН АВВАЛ, ЯХШИЛАБ ТАҲЛИЛ ҚИЛИНГ!

Битта маҳаллада шунча хатолик бўлса, шаҳар ва вилоят миқёсида нореал қарздорлик қанча? Ҳар бир маҳаллада ўз вақтида шундай хатлов ўтказилса, қарз миқдори кескин камаярди-ку! Республикада тўлов бўйича биринчилардан бўлардингиз, мукофот олмасангиз ҳам, асабингиз бузилиб, захрингизни маҳалла раисларига сочмасдингиз!

Шундай экан, ўзингизни ҳам, маҳалладагиларни ҳам қийнамасдан вақтида солиқ тўловчилар базасини тозалаб қўйишни талаб қилсангиз, олам гулистон! Айрим хонадонлар кўп йиллар олдин бузилган ва неча марталаб солиқ ва кадастр идораларига мурожат қилинган. Бугунги йиғилишда маҳалла раислари бу ҳақда кўп-лаб мисоллар келтирди.

Самарқанд шаҳридаги «Шарқ» маҳалласи раиси сўзларига кўра, 30-35 йил аввал маҳалладан кўчиб кетган Бухоро яҳудийлари ҳамон рўйхатдан чиқарилмаган экан. Нега кадастр идораси бу

ишни бажармаган? Нега улар вақтида солиқ базасидан чиқарилмаган? Солиқчи нега йил бошида маҳаллага келиб, ким бору ким йўқлиги ҳисобини олмайди? Нега вилоят ҳокимлиги прокуратура талаб қилгандан сўнг ўзини қимирлагандек кўрсатади? Нима қилишни билмайдиган амалдорлар «маҳалла қани, маҳалла қаерга қараяпти», деб бонг уради?

Демак, қарздорлик бўйича мавжуд ҳолатнинг асосий сабабчиси КАДАСТР ИДОРАСИ ва рўйхатга вақтида аниқлик киритмаган СОЛИҚ ИНСПЕКЦИЯСИДИР!

«Фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари тўғрисида»ги қонуннинг 11-моддасида фуқаролар йиғинининг ваколатлари сифатида қуйидагилар кўрсатилган: «ижтимоий инфратузилмани ривожлантириш, тегишли ҳудудни ободонлаштириш, кўкаламзорлаштириш ва санитария жиҳатдан тозалаш, кам таъминланган оилаларга уларнинг уйлари ва квартираларини таъмирлашда, шунингдек, коммунал хизматлари ҳақини тўлашда ёрдам кўрсатиш учун ИХТИЁРЛИК АСОСИДА (таъкид бизники — муаллиф) жисмоний шахслардан маблағ йиғиш, юридик шахсларнинг маблағларидан шартнома асосида фойдаланиш тўғрисида қарорлар қабул қилади».

Президентимиз жорий йил 26 сентябрда ўтказган видеоселектор йиғилишида «маҳалла еттилиги»ни мажлисга чақириш, қўшимча вазифалар бериш ман этилишини таъкидлаб, энг муҳим вазифа — маҳалла тинчлиги эканлигига урғу берган эди.

ЯНА БИР БОР АЙТМОҚЧИ-МАН: маҳалла раислари маҳалла ҳаётига доир ҳар қандай ишдан ўзини четга олмайди. Аммо маош олиб ишлайдиган мутасаддилар ўз вазифасини вақтида ҳалол бажариши лозим!

Тошпўлат РАҲМАТУЛЛАЕВ,
Самарқанд шаҳридаги
«Боғимайдон» маҳалласи раиси.

ТАЖРИБА

«Ўсиш
нуқтамиз
ўсмаяпти»

Маҳалла ҳудудидаги 746 та хонадонда 2949 нафар аҳоли яшаб келмоқда. 1-секторга бириктирилганимиз учун сектор раҳбарининг «штаби» шу ерда жойлашган. Бу эса барча ижтимоий-иқтисодий соҳа муаммоларини тизимли ҳал этиш имконини бермоқда. 2022 йилда фаолиятимиз эътироф этилиб, тажрибамиз вилоятда оммалаштирилди. «Обод хонадон, обод кўча» мавзусида кўргазмали семинар ташкил этилди. Иштирокчилар маҳалладаги «Обод кўча» деб топилган Синчалак кўчасидаги «Обод хонадон»лар билан танишди.

Мазкур кўчадаги Олим Ақромқулов хонадонидида оилавий мактабгача таълим ташкилоти фаолият олиб бормоқда. Бу ерда 4 нафар аёл доимий иш билан банд. Қатнашчилар хонадонни кўздан кечириш билан бирга маҳалланинг «бешлиги» амалга ошираётган ишлар юзасидан ҳисоботларини эшитишди. Шунингдек, «Обод ва файзли хонадон» дея эътироф этилган Муҳаббат Тошболтаева, Холмамат Хушназаров ва Ҳасанбой Мирзақуловлар хонадонидида томорқа ва рўзғор юритиш тажрибаси кўпчилиқда қизиқиш уйғотди. Бу хайрли ишлар маҳалланинг барча хонадония кўчасига кўчган. Қайси бир хонадонга кирманг, обод, файзли бўлиб турибди.

2022 йил якунида 4 та кўчага янги трансформатор ҳамда 70 дона бетон устун ўрнатилди. 2,5 км. масофада кабель тортилди. Синчалак-1 ҳамда Синчалак-2 кўчасига 42 дона тунги ёриткич ўрнатилди. 2,2 км. масофадаги зовур тозаланди. Ҳашар йўли билан Ёшлик ва Тинчлик кўчаларининг 700 метр қисмига тош-шағал ётқизилди. Янгиқишлоқ, Камолот, Намуна, Дўстлик кўчасига жами 3 км. узунлиқда шағал тўшалди.

2023 йилда инфратузилма билан боғлиқ кўп масалалар ҳал бўлди. 2 та янги сув сақлаш минораси қурилди. 3,5 км. масофага янги қувур ётқизилди. 2 та кўчанинг 1,5 км. масофаси шағалланди. Худуддаги сизоб сувларни чиқиб кетиши учун 2,6 км. масофада зовур қовланди. Битта муаммо бизни жуда қийнайди. Яъни, «драйвер» — чорвачилик ва деҳқончилик бўлиб, шу йўналишни ривожлантириш имкони бўлмапти. Сабаби чорвачилик учун худудда ем-ҳашак базаси йўқ. Мутасаддиларга бу таклифни билдирганмиз. Агар муаммо ижобий ечим топса, хонадонларда чорва ҳайвонлари боқиш янада ривожланади.

Ўткир ТЎХТАМИШЕВ,
Гулистон туманидаги
«Сойибобод» маҳалласи раиси.

Фуқароларга берилаётган кредитлар ўз вақтида қайтарилмаган тақдирда маҳалла балансидаги маблағлар ҳисобидан вақтинча қопланади. Кейинчалик маҳалла ушбу фуқародан ундириб олади.

ТАЖРИБА

«Йўл бўйида дўкон бўлса,
аёлларга фитнес марказ...»

Маҳаллада «Инсон қадрини учун» тамойили асосида муаммони бартараф этиш борасида аниқ натижага эришилмоқда. Хусусан, аҳоли яқин ўн-ўн беш йил, балки ундан ҳам кўпроқ вақтдан буён оқова сув тармоғидаги носозлиқлар, кўп қаватли уйларнинг ертўласида сув тўпланишидан азият чекиб келар эди. Бу муаммо «Сув таъминот» МЧЖ шаҳар бўлими ходимлари саъй-ҳаракати билан ҳал қилинди.

Маҳалланинг Алишер Навоий кўчасидан кесиб ўтувчи марказий сув тармоғидаги носозлик бартараф этилди. Натижада 65 дан зиёд кўп қаватли уй, 80 та якка тартибдаги хонадон, шу билан бирга 5 та ижтимоий соҳа объектларида оқова сув тармоғи яхшиланди. Шунингдек, ичимлик сув билан боғлиқ кўп йиллик муаммо ҳал этилди. Маҳалла ҳудудида қисқа вақт ичида 1,8 км. масофага диаметри 320 миллиметр бўлган полиэтилен қувур ётқизилиб, марказий тармоққа уланди. 43 та назорат қудуғига сув тарқатиш мосламаси ўрнатилди.

Худуд шаҳар марказида жойлашгани учун асосан, кўп қаватли

уйлардан иборат. Табиғики, бу уйларда инфратузилма билан боғлиқ муаммолар йиғилиб қолганди. 2023 йилда 3 та кўп қаватли уйнинг том қисми маҳаллий дастур асосида тўла ёпилди. 24 та кўп қаватли уйда жорий таъмир иши бажарилди. 1 км. узунлиқдаги ички йўл таъмирланди. «Ташаббусли бюджет» лойиҳасида кўчаларимизга кузатув камераси ва ёритиш ускунаси ўрнатилди. Бунга 120 миллион сўм маблағ ажратилди. Маҳалла ҳудудида жойлашган М-34 йўл кесиммасида светофор қўйилди.

Йил бошидаги хатловда 174 нафар ишсиз аниқланган бўлса, ҳозир 43 нафар қолди. 51 нафари доимий

ишга жойланди, 71 нафари ўзини ўзи банд қилди. Қолгани мавсумий ишларга жойланди. Худудда 46 нафар тадбиркор бўлиб, улар 178 та иш ўрни яратган. Асосий «драйвер» — хизмат кўрсатиш ва савдо. Шу сабабли янги иш ўринлари яратиш учун ўсиш нуқтамиздан самарали фойдаланиш бўйича таклиф ишлаб чиқдик. Яъни, маҳалла катта трасса йўл бўйида жойлашгани учун инфратузилмани яхшилаш мақсадида 1,5 км. масофада кўча дўконлари жойлаштира бўлади. Агар шу таклиф амалга ошса, 37 нафар фуқаро иш билан таъминланади. Бундан ташқари, худуддаги аёллар фикри ўрганилганда улар фитнес маркази ташкил этишни таклиф қилмоқда. Бу учун тадбиркор, жой бор, аммо маблағ топиш муаммо бўляпти.

Одил ҚОДИРОВ,
Янгиер шаҳридаги
«Давлатобод» маҳалласи раиси.

МЕНДА САВОЛ БОР...

«Муаммоли кредитни
маҳалла тўлайдими?»

Расул ЎЛМАСОВ,
Кўқон шаҳридаги
«Сумбула» маҳалласи раиси:

— Маҳаллада имтиёзли кредитлар ажратилиши муаммоли кредит улушига мос равишда тақсимланади. Энди қўшни кредит олиб тўламаётган бўлса, шу тўланмаган кредит миқдорича маблағ маҳалланинг лимитидан камайтирилади? Бу кредит тўламаётган фуқаронинг қарзини маҳалла тўлаб беради, деганими?

Нажмиддин СУЛАЙМОНОВ,
Маҳаллабай ишлаш ва
тадбиркорликни ривожлантириш
агентлиги бош мутахассиси:

— Маҳаллани кредит лимитидан камайтирилади, дегани, қарзни маҳалла тўлаб беради, дегани эмас. Биламизки, ҳар бир маҳаллага йил бошида имтиёзли кредит қанча ажратилиши белгиланади. Яъни, вилоят ҳокимликлари дастур доирасида худудга ажратилган маблағни ҳар бир маҳаллада амалга ошири-

лаётган лойиҳаларнинг истиқболи ва қўшимча иш ўринлари яратишга йўналтирилганлигидан келиб чиқиб, туман(шаҳар) ва маҳалла(овул) кесимида тақсимлайди.

Шунингдек, вилоят ҳокимликларига ваколатли банклар билан биргаликда ажратилган кредитнинг уларни сўндириш графигига мувофиқ қайтарилишини ва муаммоли кредитларни ундириш борасида амалга оширилаётган ишларни ҳар ой якуни бўйича муҳокама қилиб, туман(шаҳар)да кредитлаш прог-

нозлари сўндирилмасдан қолиб кетган маблағларга мос равишда камайтириб борилишини таъминлаш вазифаси юклатилган.

Шу сабабли, агар ажратилган кредитни ўз вақтида қарз олувчилар қайтармаса, мос равишда маҳалла лимити ушбу суммага йўналтирилиши мумкин.

Бундан ташқари, яқинда янги штатлар жорий этилиб, ўз худудида ундирилаётган солиқ тўловлари маҳалланинг ўзида қолиши белгиланмоқда. Шунингдек, ҳоким ёрдамчиси ва хотин-қизлар фаолининг тавсияномаси асосида фуқароларга берилаётган кредитлар ўз вақтида қайтарилмаган тақдирда маҳалла балансидаги маблағлар ҳисобидан вақтинча қопланади. Кейинчалик маҳалла ушбу фуқародан ундириб олади. Бу барча кредит қарздорликни тўлаб беради, дегани эмас. Фақат ижтимоий ҳимояга муҳтож, кам таъминланган ва кредит тўлаш имконияти йўқларга кўмак кўрсатилади. Ҳозирча бу тартиб лойиҳа бўлиб, қонуний кучга кирмади.

«Маҳалла муаммони мустақил ҳал эта олса...»

Маҳалламиз майдони жиҳатдан тумандаги кичик маҳаллалардан бири ҳисобланади. Худуднинг ер майдони 80,3 гектарни ташкил этиб, 11 та кўча мавжуд, 1 871 нафар аҳоли истиқомат қилмоқда. Асосий «драйвер» — чорвачилик, деҳқончилик.

Ҳозирда бу ерда «Обод хонадон», «Обод кўча» ва «Обод маҳалла» мезонлари жорий этилиб, маҳалла инфратузилмаси тубдан такомиллашмоқда. Хусусан, ички йўлларнинг 7 километрга шағал ётқизилди, 2 километр қисми асфальт қилинди, ҳозирда яна 550 метр масофада асфальтлаш ишлари якунланяпти. Электр таъминотини яхшилашда 38 та темор-бетон устунлар ўрнатилиб, кўчаларга тунги чироқлар қўйилди. Шу билан бирга, газ ва ичимлик сув таъминоти яхшиланыпти.

Ижтимоий объектлар, аҳоли хонадонлари ободонлаштирилди. Мисол учун, шу кунга қадар маҳалла мослаштирилган бинода жойлашган эди. 980 миллион сўм маблағ эвазига янги маҳалла гузари қуриб берилди. Йиғин идорасида ходимларнинг иш олиб бориши учун барча шароитлар мавжуд. «Уч авлод маскани»да нуронийларга қулайлик яратилган. Аҳоли бу каби хайрли ишлардан хурсанд.

Тактифлар масаласига келсак, ҳозирда маҳалла оралиқ ташкилотдек таассурот уйғотади. Аҳолидан муаммоларни эшитамиз, уларни юқори органларга етказамиз. Тамом. Тўғри, ҳоким ёрдамчиси, хотин-қизлар фаоли, ёшлар етакчиси орқали фуқароларга маҳалланинг ўзида кўмак кўрсатиляпти, кредит ва

субсидия бўйича тавсияномалар бериляпти. Бироқ маҳалла ўз ёнидан кимгадир ёрдам берай деса, имкони йўқ. Оқибатда насиҳатдан бошқа бирор-бир арзирли кўмак бера олмаймиз.

Ишларни жадаллаштириш, раисларга ишончни орттириш ва самарали меҳнат қилишларини таъминлаш учун маҳаллалар тадбиркорлик, фермерлик билан шуғулланиши керак. Масалан, қишлоқ ҳудудидаги маҳаллаларга бўш турган ерлар ажратилса. Биз кам таъминланган, ишсиз фуқаролар билан шартнома асосида ўша ҳудудларда ишлардик. Корхона, дўкон ёки бошқа даромад келтирадиган ишлар билан шуғулланиш учун бўш ётган бинолар, кредитлар берилса, янада яхши бўлади. Шундагина маҳалла идораларида пул пайдо бўлади. У ҳудуд муаммоларини мустақил ҳал қилишни бошлайди.

Тўғри, 2024 йил 1 январдан «Маҳалла бюджети» тизими йўлга қўйилади, маҳалла балансида пул бўлади. Бироқ юқоридаги масала шунда ҳам долзарблигини йўқотмайди. Аксинча, бандликни таъминлаш, аҳолига қўшимча кўмак кўрсатишда қўл келади. Тадбиркор, фермернинг асосий мақсади — барибир шахсий даромаднинг орттириш хисобланса, маҳалла пулни ҳудудни ободонлаштириш, аҳолининг умумий фаровонлигини таъминлашга сарфлайди.

Илёс ЮСУПОВ,
Хатирчи туманидаги
«Новжа» маҳалласи раиси.

МЕНДА САВОЛ БОР...

Дарахтларга паспорт қай тартибда берилади?

Маҳмуд РАЖАБОВ,
Конимех туманидаги «Дўстлик» маҳалласи раиси:

— Президент фармонида кўра, эндиликда дарахтларга паспорт берилар экан. Шу тўғрими? Бунда паспорт мавжуд дарахтларга бериладими ёки энди экиладиганларга? Жараён қачон бошланади?

Лола РАҲМОНБОВЕВА,
Экология, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва иқлим ўзгариши вазирлиги матбуот котиби:

— «Республикада яшиллик даражасини янада ошириш, «Яшил макон» умуммиллий лойиҳасини изчил амалга ошириш орқали экологик барқарорликни таъминлаш чора-тадбирлари тўғрисида»ги Президент фармонида кўра, «Яшил макон» умуммиллий лойиҳаси доирасида эксперимент тариқасида Тошкент шаҳри ҳудудидаги дарахтларни рақамлаштириш

орқали уларнинг паспорти яратилади.

Дарахтларни паспортлаштириш уч босқичда амалга оширилади. Биринчи босқич (2024 йил 1 мартгача) — мавжуд дарахтлар тўлиқ хатловдан ўтказилади (якка тартибдаги уй-жойлар ҳудудидаги дарахтлар бундан мустасно). Иккинчи босқич (2024 йил 1 ноябргача) — хатлов натижасига кўра аниқланган дарахтларнинг тури, ёши, ҳолати ва жойлашув координатасини акс эттирувчи маълумотлар базаси шакллантирилади. Учинчи босқич (2024 йил 31

декабргача) — маълумотлар базаси асосида «Яшил макон» электрон платформа-сида ҳар бир дарахтга паспорт шакллантирилади ва ID рақам берилади.

Эксперимент якунларидан келиб чиқиб, республиканинг бошқа ҳудудларида ҳам дарахтлар паспортини жорий қилиш назарда тутилган.

Фармонга кўра, 2024 йил 1 мартдан янги қуриладиган, бандлиги ер юзасидан 12 метрдан банд ва (ёки) умумий майдони 500 квадрат метрдан ортиқ бўлган бино ва иншоотлар, агар уларга туташ ҳудудлардаги ерларнинг камида 25 фоизи кўкаламзорлаштириш майдонларига ажратилмаган ва уларда кўкаламзорлаштириш тадбирлари амалга оширилмаган тақдирда, давлат қабул комиссияси томонидан қабул қилинмайди.

БАҒРИКЕНГЛИК

Конституция ижтимоий ҳимояни кафолатлайди

Ўз ҳукмини сарҳисоб қилиш ва якунлаш арафасида турган 2023 йилда жамиятимиз ҳаётида содир бўлган муҳим тарихий воқеалар сирасига янги таҳрирдаги Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинганини айтишимиз мумкин. Шубҳасиз, Конституция халқ иродасининг юксак намунаси, тараққиёт ва келажагимизнинг ҳуқуқий пойдевори бўлди.

Давлатимиз раҳбарининг 2023 йил 16 ноябрдаги «Ўзбекистон Республикаси Конституцияси куни байрамига тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш тўғрисида»ги Фармойиш мазмун-моҳияти билан танишар эканмиз, Конституция шахс, жамият ва давлат ҳаёти учун нечоғли муҳим аҳамият касб этишини англаш мумкин. Унинг модда ва нормаларига халқчиллик, инсон қадр, адолат ғоялари сингдирилганини эътироф этиш лозим.

Бош қомусимизнинг 1-моддасига янгилик сифатида ижтимоий давлат институтининг киритилиши сўзсиз давлат кафолатланган ижтимоий сиёсат юритишини англатади. Бундан ташқари, 57-моддада аҳолининг ижтимоий жиҳатдан эҳтиёжманд бошқа тоифаларининг ҳуқуқлари давлат ҳимоясига олингани, давлат уларнинг турмуш сифатини оширишга, жамият ва давлат ҳаётида тўлақонли иштирок этиши шарт-шароитлар яратишга ҳамда уларнинг асосий ҳаётий эҳтиёжларини мустақил равишда таъминлаш имкониятларини кенгайтиришга қаратилган чораларни кўриши ўз аксини топган. Бу ижтимоий ҳимоя масаласида ўз зиммасига улкан мажбуриятларни олганини англатади.

Сўзимизни аҳолининг ижтимоий ҳимояга муҳтож тоифалари ҳақида давом эттирар эканмиз, айнан ушбу тоифа учун Навоий вилоятида қилинаётган саховат тадбирларига қисқача тўхталиб ўтсак.

Яхши маълумки, Вазирлар Маҳкамасининг 2020 йил 22 апрелдаги тегишли фармойишига мувофиқ, «Маҳалла» хайрия жамоат фонди вилоят бўлими, туман (шаҳар)лар бўлинмалари ҳузурида «Саховат ва кўмак» жамғармалари ташкил этилди. Жамғарма маблағлари эҳтиёжманд аҳоли қатлами, вақтинча ишсиз, ногиронлиги бўлган шахслар, ижтимоий дафтарларда турувчи фуқароларга моддий

ёрдам учун йўналтириляпти. Таъкидлаш жоизки, «Саховат ва кўмак» жамғармаларига маблағнинг аксарият қисми вилоят бюджетидан ажратилади.

«Саховат ва кўмак» жамғармаси Низоми талаб ва нормаларига таянган ҳолда қабул қилинган халқ депутатлари вилоят, туман ва шаҳар Кенгашлари қарорлари асосида жорий йилнинг 1 декабрь ҳолатига кўра, ижтимоий жиҳатдан эҳтиёжманд тоифадаги оилаларни қўллаб-қувватлаш борасида жамғарма ҳисобидан 12 537 нафар эҳтиёжманд фуқарога 23,8 миллиард сўм маблағ сарфланди.

Бунда 3 470 нафар фуқарога 1 миллиард 39 миллион сўмлик озиқ-овқат маҳсулотлари етказиб берилди, 5 835 нафарига 13 миллиард 571 миллион сўмлик бир марталик (пул шаклида) моддий ёрдам кўрсатилди. Шунингдек, 58 та оилага 711,5 миллион сўмлик кўёш панеллари ўрнатиб берилди. 221 та оиланинг яшаш шароити кўздан кечирилиб, улар таъмири учун 1,8 миллиард сўмлик қурилиш материаллари топширилди. Хасталиги бор, даволаниш ва жарроҳлик амалиётига муҳтож 807 нафар фуқарога 4 миллиард 600 миллион сўм, 140 нафарига дори воситалар хариди учун 293,7 миллион сўм маблағ ажратилди.

Хулоса ўрнида айтиш мумкинки, тарихан халқимизда эҳтиёжманд оилалар, ночор кишиларга меҳр-саховат ва мурувват кўрсатилиб, ушбу қатлам вакиллариغا эътибор қаратилган. Эндиликда бу қадриятлар Конституция билан мустаҳкамланиб, ижтимоий ҳимояга муҳтож ҳар бир фуқаро давлатнинг маънавий ва моддий ғамхўрлиги кафолатланганига ишонч ҳосил қилади.

Фахриддин СОЛИЕВ,
«Маҳалла» хайрия жамоат фонди Навоий вилояти бўлими бошқаруви раиси.

ҲУҚУҚИЙ БУРЧАК

Раис яқин қариндоши билан
бирга ишлай оладими?

Жўрабек Тўраев,
Ғулистон шаҳридаги «Шодлик» маҳалласи раиси:

— Президент ташаббуси билан маҳалла ходимлари фаолиятини бевосита мувофиқлаштириш, назорат қилиш раис ваколатига киритилди. Бу вазиятда раис бошқа мутахассисларга раҳбар ҳисобланади. Агар «еттилик» ходимларидан бири раиснинг яқин қариндоши бўлса, Меҳнат кодексининг талабига зид эмасми? Қонунга қўра, маҳалладаги қандай турдаги яқин қариндошлар давлат ташкилотига бирга ишлаши кўрсатилган?

Акмал ОЧИЛОВ,
«Мадад» НТТ ҳуқуқшуноси:

— Меҳнат кодексининг 121-моддасига асосан, ўзаро яқин қариндош ёки қудатомондан қариндош бўлган шахсларнинг (ота-она, ака-укалар, опа-сингиллар, ўғиллар, қизлар, эр-хотин, шунингдек эр-хотиннинг ота-онаси, ака-укалари, опа-сингиллари ва фарзандлари) айнан битта давлат ташкилотига бирга хизмат қилиши, агар уларнинг бирга хизмат қилиши улардан бирининг иккинчисига бевосита бўйсунушига ёки унинг назорати остида бўлишига боғлиқ бўлса тақиқланади.

Бироқ, Вазирлар Маҳкамасининг «Ўзбекистон Республикасининг Меҳнат кодексини амалга ошириш учун зарур бўлган норматив ҳужжатларни тасдиқлаш тўғрисида»ги қарорига асосан, айрим истиснолар келтирилган. Жумладан, хориждаги дипломатик хизмат ходимлари, давлат қишлоқ хўжалиги корхоналари ва ташкилотлари, қишлоқ жойлардаги қишлоқ хўжалиги бўйича илмий-тадқиқот муассасаларида ишловчи қишлоқ хўжалиги мутахассислари, темир йўл транспортининг линия корхоналари ходимлари, «Ўзбекистон темир йўллари» давлат-акционерлик компаниясининг йўл,

қурилиш-монтаж ва темир йўлларнинг ихтисослаштирилган трестларининг қурилиш-монтаж ва кўприксозлик поездлари, механизациялашган колонналари ва бошқа ҳаракатланувчи тузилмаларнинг ходимлари, бу корхона ва ташкилотларнинг бош бухгалтерлари ва кассирларидан ташқари, алоқадан фойдаланиш

корхоналари ва ташкилотлари ходимлари мустаснолиги белгиланган. Бундан ташқари, рўйхатда яна бир қатор ходимларга бу тақиқ қўлланмайди.

Бу вазиятда Меҳнат кодексининг 121-моддаси талаби маҳаллага татбиқ этилмайди. Чунки маҳалла ўзини ўзи бошқариш органи, нодавлат, нотижорат таш-

килот ҳисобланади. Яъни, маҳалла ходимлари раисга ўзаро яқин қариндош бўлиши тақиқланмаган. Қолаверса, ёшлар етакчиси, ҳоким ёрдамчиси, хотин-қизлар фаоли, профилактика инспектори, солиқ ходими ва ижтимоий ходим ўзининг алоҳида юқори турувчи органига эга.

ТАЖРИБА

«Бино йўқ. Бошқа жойда
ишлашга мажбур бўляпмиз»

2022 йилдан маҳалла раиси сифатида ишлаб келяпман. Тан олиш керак, кўпчилик билан ишлаш, аҳоли муаммосига ечим топиш осон эмас экан. Иш аввалида ҳудуд муаммосини, аҳолини қўйнаётган масалаларни ўрганиб чиқдим. Бунда «бешлик» ходимлари билан ҳамкорликда уйма-уй ўрганиш олиб бордик. Сўнгги хатловга қўра, аҳоли сони 2989 нафарни ташкил этди.

Асосий «драйвер» — ғаллачилик ва чорвачилик. Дастлабки хулосага қўра, йўлларни асфальтлаш, кўприк қуриш, қишлоқ врачлик пунктини таъмирлаш каби масалаларни биринчи навбатда ҳал этишни белгилаб олдик. 2022 ва 2023 йил ноябрь ойигача туман ҳокими ҳамда 2-сектор раҳбари ташаббуси билан 30 км. узунликдаги йўлни шағаллаштирдик. 2 км. масофадаги йўл асфальтланди. Яна шунча узунликдаги йўл қайта таъмирланди. Маҳалладаги Хайдарота, Илонли, Хуроб каби 3 та қишлоқни боғловчи кўприк қурилди. Бундан ташқари, ҳозирги вақтда халқ талаби бўйича замонавий қишлоқ врачлик пункти барпо этилди. «Яшил макон» лойиҳаси доирасида 4000 түп мевали ва манзарали кўчат экдик. Маҳалла ери асосан лалмикор ҳисобланади. Аҳоли ўз хонадонига пиёз,

саримсоқпиёз, кўкат экиб, парваришлайди. Жорий йилда ҳудудда 100 гектар майдонга картошка экилди. Элобод ва Ўртабулоқ қишлоғини боғловчи 116 метрлик пиёдалар кўприги қурилди.

Маҳалла биноси йўқ. Ҳозирча мактаб ёки ҚВП бўш биносига кўчиб ишлаяпмиз. Гоҳида қўшни «Гараша» маҳалла биносидан фойдаланамиз. Бу муаммо юзасидан тақлиф берганмиз. Туман бўйича 9 та маҳалла биноси йўқ. Навбати билан муаммо ҳал этилмоқда. Жорий йил 4 та маҳалла биноси қурилди. Насиб қилса, 2024 йилда замонавий бино қуриб беришни ваъда қилишган. Қолаверса, ҳудудда бирорта боғча йўқ. Бу масала 2023 йил маҳаллий дастурга киритилганди. Аммо бажарилмади. 2024 йил учун шу тақлифи бердик. Шунингдек, соҳана янада такомиллаштириш мақсадида маҳалла раисига ёрдамчи штати жорий этиш зарур. Бундан ташқари, раисга имтиёзли кредит асосида автомашина сотиб олиш имконини яратиш лозим. Чунки қишлоқлар орасидаги масофа узоқ. Хотин-қизлар фаолига компьютер ва принтер керак.

Амирилло АБДУЛЛАЕВ,
Фориш туманидаги
«Илонли» маҳалласи раиси.

МЕНДА САВОЛ БОР...

Ижтимоий ходим
ассистентининг
вазифаси нима?

Шоирахон МУҲАММАДРАҲИМОВА,
Қўқон шаҳридаги «Марғилон
дарвоза» маҳалласи раиси:

— Янги ташкил этилган ижтимоий ходим ва ижтимоий ходим ассистенти қандай вазифани бажаради? Уларнинг фарқи нимада?

Мадина АБДУЛЛАЕВА,
Ижтимоий ҳимоя миллий агентлиги
масъул ходими:

— Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Аҳолига сифатли ижтимоий хизмат ва ёрдам кўрсатиш ҳамда унинг самарали назорат тизимини йўлга қўйиш бўйича комплекс чоратадбирлар тўғрисида»ги фармонида «Инсон» ижтимоий хизматлар марказларида ижтимоий ходим гуруҳларини ташкил этиш ва фаолиятини йўлга қўйиш вазифаси белгиланган.

Ижтимоий ҳимоя — ижтимоий ҳимояга муҳтож шахсларнинг тўлақонли ҳаёт кечириш жараёнида юзага келган муаммоларни енгиши ва уларнинг жамият ҳаётида бошқа фуқаролар билан тенг ҳуқуқли иштирок этиши учун имконият яратишга қаратилган кафолатланган чора-тадбирлар мажмуи ҳисобланади. Ижтимоий ходим аҳолининг барча муаммосини энг қуйи тизимда, яъни маҳаллада аниқлаб, ҳал қилиниши учун хизмат ташкил қилади. Ҳимояга муҳтож шахсларга давлат томонидан кафолатланган ёрдам олишда кўмаклашади. Хизматчи эмас, аксинча, оилаларни ўрганади ва қўллаб-қувватлайди. Шу билан бирга ижтимоий ходим аҳолида боқимандилик кайфияти шаклланмаслиги учун

ўзлари ҳаракат қилишга ва ижтимоийлашувига йўналтиради. Ижтимоий ҳимояга муҳтож шахслар оилаларни баҳолаш давомида фаол қатнашиши ҳамда саволларга тўғри жавоб бериши, ўз устида ишлаб, ҳаракат қилиши керак. Мисол учун, ижтимоий ходим ижтимоий ҳимояга муҳтож шахслар ва оилаларга давлат томонидан кафолатланган ижтимоий хизмат кўрсатиш чораларини кўради. Бунда у барча муаммони ҳал қилишга қодир эмас, балки керакли тушунтириш беради, ваколати доирасида кўмаклашади, ташкилотга йўналтиради.

Масалан, кам таъминланган шахсининг имкониятини ўрганиб, меҳнатга лаёқатли эканини аниқлайди. Туман (шаҳар) камбағалликни қисқартириш ва бандлик бўлинмасига йўналтиради. Шу орқали шахс нафақат кам таъминланганлик даражасидан олиб чиқилади, балки унинг даромадли бўлиб, шароити яхшиланишига эришилади.

Маҳаллаларда ижтимоий ходимлар ўзгалар парваришига муҳтож бўлган ёлғиз кексалар ва ногиронлиги бўлган шахсларга уйда ижтимоий-маиший хизмат кўрсатувчи ходимдир.

Озиқ-овқат ва нооziқ-овқат маҳсулотларини, дори-дармонларни сотиб олишда ва уйига етказиб беришда кўмаклашиш, ўзгалар парваришига муҳтож бўлган ёлғиз яшаётган ҳамда ёлғиз кексалар ва ногиронлиги бўлган шахсларнинг уй-жой ашёлари ва кийим-кечакларни ювиш, кимёвий тозалашга топшириш, уй-жойни тозалаш, гигиена ишларида кўмаклашиш ижтимоий ходим ассистентининг вазифаси этиб белгиланган.

НИГОҲ

«Муаммо кўп, режадаги ишлар ҳам...»

Маҳаллада яшовчи фуқароларнинг муаммолари хонадонма-хонадон ўрганилиб, тизимли ҳал этилмоқда. «Обод ва хавфсиз маҳалла» тамойили асосида хавфсиз муҳитни яратиш чора-тадбирлари амалга оширилмоқда. Маҳалла аҳолисининг асосий даромади чорвачилиқдан. Аксарияти чорва моллари боқиб, гўшт ва сут маҳсулотларини сотиб даромад олишади.

Йиғинда «Фарҳод маҳсулот савдо» МЧЖ фермер хўжалигида «Фарҳод» бренди остида гўшт маҳсулотлар ишлаб чиқарилади. Шунингдек, иккита нон ишлаб чиқариш цехи, 58 та савдо дўкони, маиший хизмат кўрсташ шохобчалари – 2 та гўзаллик салони, 2 та сартарошхона, пайнет ва дориҳона фаолият кўрсатмоқда.

Ижтимоий ҳимояга муҳтож оилалар аниқланиб, «Темир дафтар» (165 нафар), «Аёллар дафтари» (200 нафар), «Ёшлар дафтари» (41 нафар) рўйхати шакллантирилди. Уларга йўналишларидан келиб чиқиб, зарур моддий ёрдамлар кўрсатилди. Хусусан, «Темир дафтар»да турганларнинг 30 нафари имтиёзли кредит, 20 нафари электромуровей олди. 70 нафарига 1 миллион 320 минг сўмдан моддий ёрдам берилди. 21 нафар талабага таълим кредити тўланди. 8 нафари иш билан таъминланган бўлса, 30 нафари ўзини ўзи банд қилди.

Шунингдек, «Аёллар дафтари»га рўйхат олинганларнинг 127 нафарига бир марталик моддий ёрдам ажратилди. 38 нафар ишсиз хотин-қиз банд қилинди. Мавжуда Самадова тадбиркорлик, яна тўрт нафар хотин-қиз тикувчилик ва пазандачилик бўйича мономарказда бепул ўқитилди. Яна етти нафарига уй-жойини таъмирлаш учун қурилиш моллари, икки нафарига дори-дармон олишига маблағ ажратилди. Зумрад Дўстмуродовага ногиронлик аравачаси берилди. Ажралиш ёқасида турган 11 та оила яраштирилди.

«Ёшлар дафтари»да турганларга моддий ёрдам кўрсатилиб, контракт пуллари қопланди, асбоб-ускуналар берилди. Тадбиркорлик қилмоқчи бўлганларга имтиёзли кредит ажратилди. Тикувчилик билан шуғулланмоқчи бўлганларга тикув машиналари, мол боқишни истаганларга қўй олиб берилди. Ишсиз аҳолининг 125 нафари ўзини ўзи банд қилган бўлса, 14 нафари мономарказда ўқитилди.

Маҳалланинг инфраструктураси яхшиланмоқда. Жумладан, Куйи-янги қиш-

лоғига 500 метр электр симлари тортилди, Оққуш кўчасига 20 та бетон устун ўрнатилди, Сиёб, Зафарнома, Боғимайдон кўчаларига ичимлик сув ўтказилди. Исмоил Самоний ва Боғи майдон кўчаси шағаллаштирилди.

Нотинч, ноқобил оилаларда «маҳалла бешлиги» ҳамкорлигида профилактик суҳбатлар олиб борилиб, ҳуқуқий тушунчалар берилмоқда. Маҳаллада ҳар пайшанба – профилактика куни муносабати билан йиғилиш ўтказилиб, фуқаролар жиноятчиликнинг олдини олиш билан бирга, маҳалла тинчлигини сақлашда фаол бўлишга чақирилмоқда. Мактабларда ота-оналар мажлиси ташкил этилиб, ўқувчиларнинг давомати, таълим-тарбияси борасида суҳбатлар ўтказилиб, тушунтириш ишлари олиб борилмоқда.

Маҳаллада амалга оширилиши зарур бўлган бир қатор ишлар мавжуд. Жумладан:

– янги сув иншооти қурилиши, 2 та трансформатор таъмирланиши, иккита янги ўрнатилиши, 60 та эски симёғоч алмаштирилиши, 6 километр таъмирталаб ички йўллар асфальтланиб, 120 та тунги чироқ қўйилиши, 1000 метр табиий газ қувури ўтказиш, 2 та газ тақсимлаш пункти ўрнатиш зарур;

– ҳудуддаги 165 та хонадоннинг оқова сув тармоғида муаммолар мавжуд. Маърифатпарвар кўчасида жойлашган янги кўп қавватли уй-жойда яшовчи 150 та хўжаликка кадастр ҳужжатларини тайёрлаб бериш лозим;

– «Куйи-янги қишлоқ» қабристонининг 2,5 километр, «Кўп миллатли» қабристонига бориш йўлининг 500 метри таъмирланиши, ҳудудлари кенгайтирилиб, атрофи девор билан ўралиши керак;

Келгусида режалар кўп. Биринчиси, маҳалла марказини қайта қуриш, йўлларни асфальтлаштириш, маҳаллага автобус йўналишини йўлга қўйиш, гузарга ичимлик сув тортишдир. Шунингдек, «Мотрид» оилавий шифохона пунктини тўлиқ таъмирлаш, 8-мактабга қўшимча ўқув бино ва фаоллар хонаси қуриш, 35-боғчанинг фасад деворларини таъмирлаш, болажонларга ёзда беседкалар, чўмилиш ҳавзаси, замонавий ҳожатхона қуриш ишларини 2024 йил давлат дастурининг I чорагига киритиш режалаштирилган.

Бахтиёр САЙИТОВ,
Самарқанд туманидаги Шароф
Рашидов номли маҳалла раиси.

МЕН ОБУНА БЎЛДИМ, СИЗ-ЧИ?

Фарҳод
ТУРАЕВ,
Фориш
туманидаги
«Гараша»
маҳалласи
раиси.

«Mahalla»ни қўлдан қўймайман!»

– Маҳалламизда 5482 нафар аҳоли истиқомат қилади. Улар билан ишлашда, тушунмаган масалаларини содда ва батафсил изоҳлаб беришда мен, асосан, «Mahalla» газетасидан фойдаланаман. Уйма-уй юрган вақтим уни сира қўлдан қўймайман.

Ўзим эса бошқа маҳаллалар қўллаётган ўзига хос иш услубларини ўрганиб, амалда ҳам қўллаб кўришга ҳаракат қиляпман. Бир сўз билан айтганда, газетадан ҳаммамиз ўқиб-ўрганишда беминнат фойдаланяпмиз. Шу боис 2024 йил учун ўз хоҳишимиз билан обуна бўлдик.

ТАЖРИБА

«Нотинч маҳалла осойишта ҳудудга айланди»

2016 йил маҳаллага диний маърифат ва маънавий-ахлоқий тарбия масалалари бўйича маслаҳатчи лавозимига ишга келганман. 2020 йил раис бўлдим. Ўшанда туман хотин-қизлар қўмитаси ва Фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари фаолиятини мувофиқлаштириш бўйича туман бўлимидан суҳбатдан ўтаётганимда Шахрия Набиева «маҳалланинг нонини ейиш қийин, тишларингиз темирдан, қалбингиз барча дардларни юта оладиган кенг ва чуқур бўлиши керак» деганди.

Чунки ўша пайтларда «Янгиобод» маҳалласи жуда нотинч эди. Шу сабаб, дастлабки иш фаолиятимда ўзимга ўзим, «оилавий нотинчликка битта-ма-битта барҳам бераман», деб ваъда бергандим. Хонадонма-хонадон ўрганишлар натижасида бугун 1448 та оиланинг биронтасида нотинч, носоғом муҳит йўқ. Бунга аёлларни ишли қилиш орқали эришдик.

Нотинч оилалар билан ишлаш давомида шунга амин бўлдимки, аёл киши ўз устида ишламаслиги, ишсизлиги, оиладаги баъзи бир етишмовчиликлар сабаб кўп ҳолатларда нотинчликни юзага келтириб чиқараркан. Шу сабаб ҳар бир аёлни ишли қилишга ҳаракат қилдик. Натижада 154 нафар аёл тикув машиналари олиб, ўзини ўзи банд қилди.

Маҳалла «драйвери» тўндўзлик (чопончилик) бўлгани учун ҳар бир аёл буюртмачилардан ярим тайёр маҳсулотларни қабул қилиб, уларни тайёр маҳсулотга айлантириб беради. Уларнинг ҳар бири кунига 15-30 та чопон тикиб, 75 минг сўмдан 150 минг сўмгача даромад топишади.

Юртбошимизнинг ташаббуси билан 2016 йил «Ургут» эркин иқтисодий зонаси ташкил этилган, завод ва оилавий кичик корхоналар учун кенг йўл очилди.

Маҳалладаги энг машҳур тўндўз

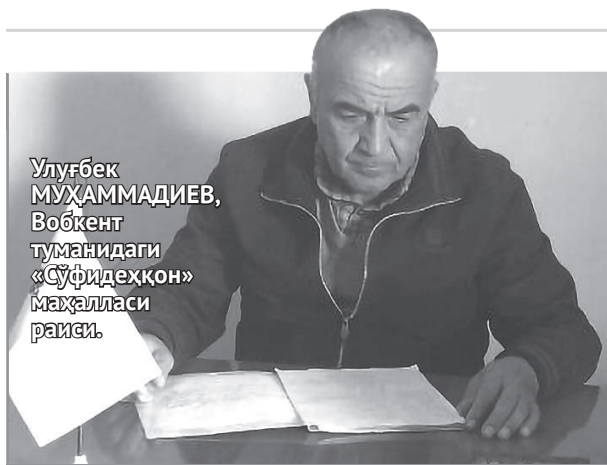
Меҳригул Бурхонова бўлади. У 2019 йил «Меҳригул текстиль» корхонасини ташкил этиб, 4 киши билан иш бошлаганди. Бугун 18 та ишчиси бор. Қўшимчасига «Темир дафтар» ва «Аёллар дафтари»да турган 124 нафар хотин-қизга ярим тайёр тўн маҳсулотларини етказиб бермоқда.

Йиғиндаги бошқа хотин-қизлар ярим тайёр тўн маҳсулотларини хонадонида тайёрлаб, бозорларга, жумладан, Тожикистон Республикаси, Сурхондарё, Қашқадарё каби қўшни вилоятларга экспорт қилмоқда.

Маҳаллада деярли ишсиз аҳоли йўқ. Аксарияти ҳудудда жойлашган 4 та – янги бозор, деҳқон бозор, самон бозор ва ёғоч бозорларида банд.

Бундан ташқари, маҳалла ҳудудида интенсив боғлар бор. Уларда олма, шафтоли, гилос мевалари етиштирилади. Инфраструктура яхшиланмоқда. 1976 йилдан буён алмаштирилмаган симёғочлар ўрнига ва қўшимча 156 бетон устун қўйилиб, 4 та трансформатор ўрнатилди. Тез кунда яна иккита трансформатор қўйилади. Ҳашар йўли билан 5400 метр йўл кенгайтирилиб, тош тўкилди. Ишламай қолган артезиан қудуғи ишга туширилди.

Мадина АХРОРОВА,
Ургут туманидаги
«Янгиобод» маҳалласи раиси.

МЕН ОБУНА БЎЛДИМ, СИЗ-ЧИ?

«Mahalla»нинг ёрдами катта бўляпти»

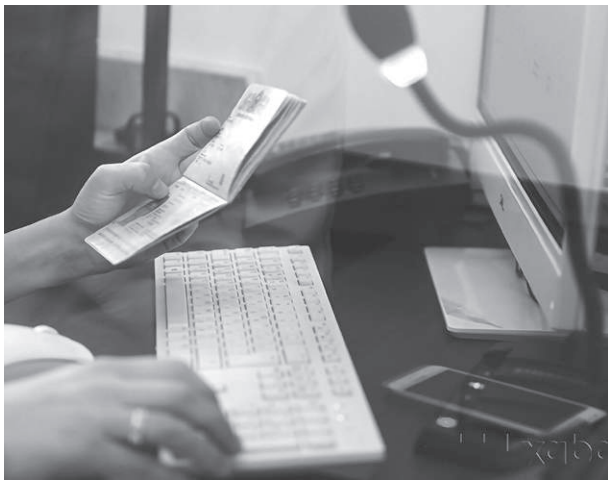
— Халқимиз азалдан миллий қадрият ва анъаналарни эъзозлаб келган. Ёши улуғ инсонларга ҳурмат ва эҳтиром кўрсатишган. Бу жиҳат фуқаролар билан ишлашда бизга анча қўл келади. Айниқса, оилавий келишмовчиликларни бартараф этишда маҳалла нуронийларининг ўзгирлари кўплаб муаммоларни ҳал қилиб беради.

Қолаверса, тизимда ишни бир тартиб ва маромда олиб бориш учун «Mahalla» газетасига жуда кўп мурожаат қиламиз. Қонундаги ўзгаришларни аҳолига содда тилда тушунтириб беришда унинг ёрдами катта бўляпти. Шунинг учун газетага келгуси йил учун ўз хоҳишимиз билан обуна бўлдик.

БИЛИБ ҚЎЙИНГ!

Яшаш жойи ўзгарса, иш берувчи хабардор қилинади

Ходимнинг аниқ манзили ҳақида хабардор бўлиб туриш иш берувчи учун жуда муҳим. Сабаби, баъзи меҳнат муносабатлари ҳақида ходимнинг шахсан ўзига хабар бериш имкони бўлмаса, иш берувчи бу хабарларни ходимнинг манзилига почта орқали юбориши керак бўлади. Масалан, меҳнат шартномаси бекор қилинганда, буйруқ нусхасини юбориш, меҳнат дафтарчасини олиб кетиш ҳақида хабарнома юбориш, меҳнат шартномасини бекор қилиш ҳақидаги огоҳлантириш хати юбориш ва ҳоказолар.

Ходимнинг манзили у ишга қабул қилинаётганда, дастлаб у билан тузиладиган меҳнат шартномасида кўрсатилиши аниқ, лекин орада ходим манзилини ўзгартирса-чи? Бундай қандай бўлади? Меҳнат кодексининг 107-моддасига асосан, тарафларнинг манзиллари, жумладан, ходимнинг яшаш жойи меҳнат шартномасида аниқ кўрсатилиши керак бўлган асосий шартлардан — реквизи́тлардан бири ҳисобланади. Реквизитлар ўзгарган тақдирда, меҳнат шартномасининг тарафи улар ўзгартирилган пайдан эътиборан 3 иш куни ичида бу ҳақда бошқа тарафга ёзма шаклда хабар қилиши керак. Демак, ходимнинг яшаш жойи ўзгарадиган бўлса, у бу ўзгариш ҳақида иш берувчига 3 иш куни ичида ёзма хабар бериши шарт. Бу дегани, агар ходим бундай ўзгаришлар ҳақида ўз вақтида иш берувчини хабардор қилмаган бўлса, иш берувчи меҳнат шартномасида кўрсатилган эски манзил бўйича иш юритгани, жумладан, ходимнинг ўша эски манзилига хат-ҳужжат юборгани нотўғри бўлмайди.

МАНЗАРА

«Раислар йиғилишида вилоят ҳокими иштирок этди»

Маҳалламиз Термиз шаҳри марказида жойлашган. Жорий йилда ҳудуд катта ўзгариш ва янгиланишларга юз тутди. Президент топшириғи асосида шаҳардаги ҳар бир маҳаллага бунёдкорлик, ободонлаштириш ишлари учун 2 миллиард сўмдан ажратилди. Бу маблағ ҳисобига одамларни анча вақтдан бери қийнаётган масалаларга ечим топдик, инфратузилмани яхшиладик.

Маҳаллада 25 та кўп қаватли ва 264 та якка тартибдаги уй-жой бор. Жами 1 230 та хонадонда турли миллатга мансуб 4 744 нафар аҳоли истиқомат қилади. Худудда олиб бориладиган бунёдкорлик ишлари доирасида кўп қаватли ва якка тартибдаги тураржой бинолари таъмирланди. Кўчалар тубдан таъмирланиб, аҳоли ва транспорт воситалари қатнови учун барча шароит яратилди. Болажонлар учун ўйингоҳлар барпо этилиб, жиҳозланди. Маҳалла ва бошқарув сервис компанияси биноси, тикучилик цехи, мўъжазгина кутубхона ҳудуд чиройига ўзгача ҳусн қўшди.

Қисқа вақтда юз берган бу ўзгаришлар ёшу кексанинг фахр-ифтихор ҳиссини юксалтириб, ҳаётдан рози бўлиб яшашига хизмат қилмоқда.

Президент Шавкат Мирзиёев жорий йил 16-17 ноябрь кунлари Сурхондарё вилоятига ташрифи чоғида «маҳалла еттилиги» ишини намунали йўлга қўйиш бўйича тегишли вазифаларни белгилаб берган эди. Шунга мувофиқ, куни кеча вилоятнинг 6 та ҳудудида «еттилик» фаолиятини самарали ташкил этиш, уларнинг вазифа ва мажбуриятларини тушунтириш юзасидан семинарлар ташкил этилди.

Маҳалла раислари учун ўтказилган семинарга айнан бизнинг маҳалла танлаб олинди. Иштирокчилар дастлаб бу ерда фаолият юритаётган «маҳалла еттилиги», бошқарув сервис компанияси фаолияти, «Ватанпарварлар» ҳарбий-ватанпарварлик боғи билан танишди. Вилоят ҳокими Улуғбек Қосимов раҳбарлигида ўтказилган йиғилишда «еттилик» фаолиятини йўлга қўйишда маҳалла раисларининг ўрни ва вазифалари муҳокама этилди. Уларга юклатилган вазифалар акс этган тақдимотлар ўтказилди. Шунингдек, вилоятда маҳаллаларни янада ободонлаштириш бўйича «долзарб 10 кунлик» эълон қилинди.

Дарҳақиқат, «еттилик» фаолиятининг йўлга қўйилгани ижтимоий кўмакка муҳтож оилаларга ёрдам бериш, жиноятчилик, оилаларда зўравонлиқнинг олдини олиш, аҳоли бандлиги, ижтимоий муҳофазаси каби масалаларни ҳал этишда муҳим аҳамият касб этаётир. Бу вазифаларни бажаришда эндиликда ҳар бир маҳалланинг ўз ёндашуви, йўналиши бўлади. Энг муҳими, буларнинг барчасини ҳал этиш учун ташкилий чора-тадбирларни тўғри белгилаш баробарида молиявий кўмакка эҳтиёж туғиларди. Шу жиҳатдан аҳолидан йиғиладиган мол-мулк ва ер солиғининг 10 фоизини маҳалла бюджетига қолдириш тизими жорий қилинаётгани муаммоларни жойида ҳал этиш имконини беради. Қолаверса, бандлик, тадбиркорлик ва касаначилик жамғармалари маблағлари ҳар бир маҳаллага тақсимланиши, уларни ишлатиш маҳалланинг ўзида, «еттилик» ихтиёрида бўлиши зиммамизга катта масъулият юклайди.

Дилафрўз ТОШБОЕВА,
Термиз шаҳридаги «Ўзбекистон»
маҳалласи раиси.

МЕҲНАТ ҲУҚУҚИ

Яқин қариндошлар қайси ҳолларда бирга ишлаши мумкин?

Комил КЕНЖАЕВ,
Қизилқум туманидаги
«Қорасув» маҳалласи раиси:

— Маҳалламизда яшовчи икки ака-ука 4-5 йилдан буён битта ташкилотда ишларди. Бироқ яқинда қонун талаби билан улардан бири ишдан бўшатилди. Худди шундай, яна бир ака-ука тиббиёт муассасасида ишлайди ва уларга қонунан биргаликда ишлашга тақиқ йўқ экан. Айтингчи, қайси ҳолларда яқин қариндошлар бирга ишлаши мумкин, қандай вазиятда мумкин эмас?

Саидали МУХТОРАЛИЕВ,
«Yurist va kadr» нодавлат таълим
муассасаси раҳбари, амалиётчи-
юрист:

— Меҳнат кодексининг 121-моддасига асосан, ўзаро яқин қариндош ёки қуда томондан қариндош бўлган шахсларнинг (ота-она, ака-укалар, опа-сингиллар, ўғиллар, қизлар, эр-хотин, шунингдек эр-хотиннинг

ота-онаси, ака-укалари, опа-сингиллари ва фарзандлари) айнан битта давлат ташкилотиде бирга хизмат қилиши, агар уларнинг бирга хизмат қилиши улардан бирининг иккинчисига бевосита бўйсунушига ёки унинг назорати остида бўлишига боғлиқ бўлса — тақиқланади.

Бироқ Вазирлар Маҳкамасининг «Ўзбекистон Республикасининг Меҳнат кодексини амалга ошириш

учун зарур бўлган норматив ҳужжатларни тасдиқлаш тўғрисида»ги қарорига асосан, 16 та йўналишда яқин қариндошлар бирга ишлашига рухсат берилади. Хусусан, хориждаги дипломатик хизмат ходимлари, давлат қишлоқ хўжалиги корхоналарида ишловчи мутахассислар, темир йўл транспортининг айрим ходимлари шулар жумласига қиради.

Алоқадан фойдаланиш корхоналари ходимлари, соғлиқни сақлаш даволаш-профилактика ва санитария-профилактика муассасаларининг шифокорлари, барча ўқув ва тарбия муассасаларидаги педагог ходимлар, ўқитувчилар, кутубхоначилар, театрлар, бадийий жамоалар ва студияларнинг ижодкорлари, архив ходимлари, қишлоқ жойларда ишлайдиган ўрмон ва сув хўжалиги мутахассислари, халқ таълими ходимлари, тиббиёт ходимлари, маданий-маърифий муассасалар ходимлари орасида яқин қариндошлар бирга ишлаши мумкин.

МИНБАР

«Таклиф туман ҳокимиға билдирилган...»

Маҳалла ҳудудида 3 850 нафар аҳоли яшайди. Асосий ихтисослашув — деҳқончилик ва иссиқхона. Аҳоли иссиқхонада лимончилик билан шуғулланиб, яхши даромад олади. Бугун одамлар кайфияти кўтаринки. Сабаби барча муаммолар босқичма-босқич ечилмоқда. Жумладан, 2022 йилда «2022-2023 йилларда маҳаллалар инфратузилмасини янада яхшилаш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги Президент қарорига кўра, тоза ичимлик сув тармоғи тортилди.

Лойиҳа доирасида Истиқлол кўчасида 1 дона янги сув қудуғи қазилди, 1 дона янги сув минораси, 1 та трансформатор ва 1 дона янги сув насоси ўрнатиш, 4,4 километр ичимлик сув тармоғи тортиш ишлари олиб борилди. Бунга қўшимча равишда Мустақиллик кўчасида худди юқоридаги каби сув қудуғи қазилиб, трансформатор, сув минораси ўрнатилди, 2 км. узунликда ичимлик сув тармоғи тортилди. Ободонлаштириш ишларида фуқаролар фаол иштирок этмоқда. Ҳашар йўли билан 4,5

км. масофадаги йўл шағалланди. Тиббиёт пункти 108 миллион сўм маблағ ҳисобига қайта қурилди. Авал 2 та хона бўлган эди, ҳозир 5 та хона замонавий шаклга келтирилди. «Яшил макон» лойиҳаси асосида ҳудудга манзарали кўчат экилди. Ҳозирда авария ҳолатидаги 40-МТТ-ни маҳаллий тадбиркор Тоҳиржон Ғиёсов ўз маблағи ҳисобидан қайта қуриб берди. Камров 200 нафарга етди. 2-сектор раҳбари ташаббуси билан Истиқлол ва Мустақиллик кўчасига 30 дона бетон таянч устун,

60 та кўча чироғи ўрнатилди.

Тажриба: Ҳудуддаги Мустақиллик кўчаси йўл юзидаги хонадон эгалари бўш ер майдониға узум экишмоқда. Ҳозиргача 200 та хонадоннинг 1000дан ортиғи банкдан олинган имтиёзли кредит эвазига 1 км. узунликда узумчиликка ихтисослашган боғ яратишди. Бу иш туман бўйича оммалаштирилмоқда. Тажрибамизни бошқа маҳалла вакиллари келиб ўрганмоқда.

Таклиф: Иқтилол ва Мустақиллик кўчасига пиёдалар йўлағи қуриш керак. Бу таклифни туман ҳокимлиғига ёзма тарзда билдирганмиз. Шунингдек, Ёшлар, Олмазор, Ипакчилик кўчаларини асфальтлаш лозим.

Анваржон МАМАЗАРОВ,
Бешариқ туманидаги
«Олтинкўл» маҳалласи раиси.

ИСТЕЪМОЛЧИ БУРЧАГИ

«Агар сифатсиз нон сотилса...»

Улбўсун ЭГАМОВА,
Фориш туманидаги
«Уқулоҳ» маҳалласи раиси:

— Баъзида маҳалладаги савдо дўконида сифатсиз нон маҳсулоти сотилаётганига гувоҳ бўламиз. Аксарият сотувчилар қайтариб олиб келинган сифатсиз нонларни қабул қилмаслигини айтади. Одамлар иложсиз сифатсиз маҳсулотни чиқиндига ташлаяпти. Натижада бугун чиқиндихоналар нон маҳсулотларига тўлиб кетган. Ўзи қонунда нон ва нон маҳсулотлари сотишга қандай талаб қўйилган? Агар маҳсулот сифатсиз бўлса, алмаштириб бериладими?

Умида МАНСУРОВА,
Рақобатни ривожлантириш ва истеъмолчилар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш қўмитаси ахборот хизмати масъул вакили:

— Нон ва нон маҳсулотини сотишнинг талаби бор. Жумладан, ихтисослаштирилган нон дўконининг савдо залида ёки нон маҳсулоти савдосини амалга оширувчи бўлимда кўринарли жойга ишлаб чиқарувчи, олиб келиш жадвали, сотиш муддати, хусусияти тўғрисидаги маълумот бўлиши лозим. Ётказиб берувчининг илова ҳужжатида бу товарлар ҳақида «Истеъмолчилар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш тўғрисида»ги қонунда назарда тутилган маълумотлар бўлиши шарт.

Амалдаги техник регламент ёки стандарт талабига мувофиқ бўлмаган, нотўғри сақлаш туфайли бузилганлик белгилари бўлган нон, нон-булка маҳсулотларини сотиш тақиқланади. Савдо объектида нон нотўғри сақлангани туфайли бузилган тақдирда бунинг учун савдо объектлари жавоб беради.

Вазирлар Маҳкамасининг «Ўзбекистон Республикасида чакана савдо қоидаларини ҳамда Ўзбекистон Республикасида умумий овқатланиш маҳсулотларини (хизматларини) ишлаб чиқариш ва сотиш қоидаларини тасдиқлаш тўғрисида»ги қарорига кўра, сифатсиз нон ёки нон маҳсулотлари сотилган тақдирда сотувчи-ҳодимлар харидор талаби асосида алмаштириб бериши ёки пулини қайтариши керак. Харидор қайтариб берган маҳсулот санитария жиҳатидан яроқсиз ҳисобланади. Сақлаш ва сотиш жараёнида уларда касаллик белгилари аниқланган тақдирда сотувчи бу ҳақда ётказиб берувчига дарҳол хабар бериши керак. Зарарланган маҳсулот сотувдан олиниб, амалдаги қоидаларга мувофиқ йўқ қилинади ва далолатнома тузилади. Хулоса шуки, истеъмолчи сифатсиз нон харид қилганда 24 соат ичида, албатта, назорат касса чеки билан сифатлисига алмаштириб олиш ҳуқуқига эга. Агар белгиланган ҳуқуқлари бузилса, қўмитанинг 1159-ишонч телефониға шикоят қолдириши мумкин.

Рустамжон
БОЗОРБОЕВ,
Ғулистон
шаҳар
«Обод юрт»
маҳалласи
раиси.

МЕН ОБУНА БЎЛДИМ, СИЗ-ЧИ?

«Mahalla» ишончимизни оқлаган!»

— Маҳалла раиси ҳар кун иш турли масалалар устида ишлашиға тўғри келади. Сабаби кимдир бугун моддий ёрдам сўраб келса, эртага яна биров иш масаласида мурожаат қилади. Бу эса тинимсиз ўз устимизда ишлашимиз кераклиғи, ҳар қандай саволға асосли жавобимиз бўлиши зарурлигини кўрсатади.

Шундай вақтларда мен биринчи бўлиб «Mahalla» газетасини кўлимға оламан. Ундан доим қидирган нарсамизни топганимиз учун ҳам ишончимизни оқлаган, қадрдонимиз бўлиб кетган. Ҳамиша иш столимизда керакли манба сифатида туради. Севимли нашримизга 2024 йил учун аллақачон обуна бўлганмиз.

МЕНДА САВОЛ БОР...

Мирзоҳид КАЛОНОВ,
Чуст туманидаги
«Майдон» маҳалласи
раиси:

— Яқинда маҳаллада саволли вазият бўлди. Ҳомиладор аёл тиббий ёрдам келгунча уйда фарзанд кўрди. Бундай вазиятда, яъни туғруқхонадан ташқарида ва тиббий ёрдамсиз туғилган болага тиббий маълумотнома қандай тартибда олинади?

«Фарзанд туғруқхонадан ташқарида туғилса?..»

Аброрбек ЭЪЗОЗХОНОВ,
«Мадад» НТТ ҳуқуқшуноси:

— Вазирлар Маҳкамасининг 2023 йил 20 октябрдаги «Никох, оила ва фуқаролик далолатномаларини қайд этиш соҳасидаги норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни тизимлаштириш тўғрисида»ги қарори билан тасдиқланган «Фуқаролик ҳолати далолатномаларини ёзиш органлари ходимларининг сонини белгилаш тартиби тўғрисида»ги НИЗОМга кўра, туғруқхоналардан ташқари жойларда ва тиббий ёрдамсиз туғилган боланинг туғилганлигини қайд этиш участка шифокори (фельдшер ёки акушер) берган маълумотнома асосида амалга оширилади.

Бундай ҳолатларда боланинг ушбу онадан туғилганлиғига гувоҳ бўлганлар иштирокида тузилган ва участка шифокори (фельдшер ёки акушер) тасдиқлаган далолатнома тиббий маълумотнома бериш учун асос ҳисобланади. Тиббий маълумотнома бола туғилганлиги тўғрисидаги далолатнома ёзуви билан бирга тикиб қўйилади.

Ота-оналардан бирининг шахсини тасдиқловчи ҳужжат бўлмаган алоҳида ҳолларда ФХДЁ органи туғилганликни қайд этишни рад қилиши мумкин эмас. Бунда ҳужжатлари бўлмаган ота ёки она ҳақида маълумотлар никоҳ тузилганлиги ёки аввалги болаларининг туғилганлиги ҳақидаги гувоҳномалари асосида кўрсатилади.

Ота-онанинг шахсини тасдиқловчи ҳужжатлар бўлмаганда боланинг туғилганлигини қайд этиш тиббиёт муассасасининг ёки васийлик ва ҳомийлик органининг ёзма мурожаатларига асосан амалга оширилади. Вояга етмаган ота-она (улардан бири)нинг туғилган боласи умумий асосларда рўйхатдан ўтказилади. Бунда вояга етмаган ота-онанинг қонуний вакили ёки васийлик ва ҳомийлик органининг иштироки талаб этилади.

Гулзода
ХОЛОВА,
Юқори
Чирчиқ
туманидаги
«Фаровон»
маҳалласи
раиси.

МЕН ОБУНА БЎЛДИМ, СИЗ-ЧИ?

«Mahalla» — беминнат
маслаҳатдошим»

— Маҳалламизда турли миллат вакиллари истиқомат қилади. Беш йиллик иш тажрибам давомида уларнинг ҳаммаси билан тил топишадиган бўлиб кетдим. Ҳозир эшикдан кириб келаётган одамнинг муаммоси нимада эканини бир қарашдаёқ биламан.

Мурожаатларни ижобий ҳал қилиш бўйича ҳам кўник-маларимиз анча ошди. Бунинг учун «Mahalla» газета-сидан миннатдорман. Фойдали маълумотлари билан доим мушкуллимизни осон қилади. Беминнат маслаҳат-гўйим бўлгани учун ҳам сеvimли газетамга биринчилар қаторида обуна бўлиб қўйганман.

МУРОЖААТГА ЖАВОБ

Мурожаатчининг
мурожаати
ўрганилди

Жорий йилнинг 15 ноябрь куни «Mahalla» газета-сининг «Маҳалла раислари» телеграм каналига Паркент тумани «Толбулоқ» маҳалласи Охунбобоев кўчаси 7-А уйдан Адолат Жумабоева синглиси, II гуруҳ ногирони Асолат Эралиевани қариялар уйига ўтказмоқ-чилиги юзасидан мурожаат йўллаган. Мурожаатнинг қисқа мазмуни шундай:

«Синглим II гуруҳ ногирони, руҳий хаста. Ҳеч кими йўқ. Ота-онам ва-фотидан сўнг 30 йилдан ор-тиқ мобайнида қараб келдим. Руҳий шифохо-нада тез-тез даволанади. Яшнобод ту-мани Кўйлик ота даҳаси 9-уй 73-хонадонда доимий рўйхатда туради. Доимий яшаш жойи Паркент тумани Охунбобоев кўчаси 7-А уй. Синглимни қариялар уйига жойлаштиришда ёрдам беришингизни сўрайман. Ёшим 70 га яқинлашиб қолди, юриб ҳужжат йиға олмайман. Оёғим, белим оғрийди. Ушбу масалада яқиндан ёрдам беришингизни сўрайман».

Тахририят ушбу мурожаат юзасидан Ижтимоий ҳимоя миллий агентлигига мурожаат қилганди. Куни кеча ушбу мурожаатга жавоб келди.

Паркент тумани «Инсон» ижтимоий хизматлари маркази директори Д.Шойўлдошевнинг тақдим этган маълумотномасига кўра, «...мурожаатчининг мурожаати жойига чиқиб ўрганилди. Адолат Жумабоева «Толбулоқ» маҳалласи Охунбобоев кўчаси 7-А уйда оила аъзолари би-лан бирга яшайди. Унинг 1969 йил 27 мартда туғилган синглиси Асолат Эралиева ҳозирги кунда оилавий келиш-мовчиликлар сабабли юқорида кўрсатилган манзилда опа-си билан бирга яшаб келмоқда. Асолат Эралиева оилали, бир нафар фарзанди бор. Улар ҳозирда Яшнобод тумани Кўйлик ота даҳаси 9-уй 73-хонадонда яшайди. Фуқаронинг аёллар «Муруват уйи»га жойлаштириш масаласи юзасидан қилган мурожаати Асолат Эралиева-нинг ҳозирги кунда рўйхатдан ўтган манзили Тошкент шаҳар Яшнобод туманида бўлганлиги сабабли ҳуқуқий тушунча берилди ҳамда Яшнобод тумани Фуқаролик ишлари бўйича судига, Яшнобод тумани «Инсон» ижти-моий хизматлари марказига мурожаат қилишлиги тушунтирилди».

ТАЖРИБА

«Маҳаллада даромадсиз,
ишсиз одам топилмайди»

Маҳалла «драйвери» – узумчилик, боғдорчилик, чорвачилик ва саб-завотчилик. Олтиш гектарга яқин интенсив боғда олма ва нок, 100 гектар майдонда узум етиштирилади. Деҳқон хўжалиги маҳсулотларидан картошка ва пиёз экилади.

Етмиш фоиз хонадон эгалари чорва моллари боқади. Гўшт ва сут маҳсулотлари ўзларидан чиқади. Кўпроқ ҳисори қўйлар боқилади. Ҳудудда сут берувчи насли эчки-чиликни ривожлантиришни йўлга қўймоқчи бўлди, лекин иқлимга мос келмади. Қир-адирларда, тоғу тошларда юришлари қийин бўлди.

Деҳқонлар картошка ва пиёз-дан гектарига 100 тоннагача ҳосил олишмоқда. Маҳаллада боғбон-пай-вандчилар кўп. Улар қўшни маҳалла ва туманлардан тажриба орттириб, мевали дарахтларни пайвандлаб, юқори ҳосил олмоқда. Яқинда нок беҳига пайвандланиб, катта нок яра-тилди. Чидамлиги, кўриниши яхши.

Кувонарлиси, ишсиз, даромад-сиз аҳоли йўқ. Чунки маҳалла ҳу-дуди ва унга ёндош ҳудудларда йирик завод, корхона ва фабрикалар бор. Йиғинда янги цемент заводи қуриляпти. Асфальт ва карьер заводи ишламоқда. Шу учта заводнинг ўзи-да 300 нафардан зиёд, «Мароқанд», «Оринал макс люкс», «Илонсой» паррандачилик фабрикаларида 150 нафар аҳоли меҳнат қиляпти. Бун-дан ташқари, «Сампласт» корхонаси, мебель цехларида ишламоқда.

Уюшмаган ёшлар бандлиги-ни таъминлаш доимий эътиборда. Ёшлар қизиқиш ва истакларидан ке-

либ чиқиб, ишга жойлаштирилмоқда. Жорий йилнинг ўзида 7 нафар уюш-маган ёш ишли бўлди.

Ўзгаришлар кўп. Янги спорт маж-муаси қурилди. 1 та трансформатор ва 15 та бетон устун ўрнатилди. 2 километр тупроқ кўчалар шағал-лаштирилди. Битта мактаб, боғча ва кишлоқ врачлик пунктнинг иситиш қозонхоналари янгиланди. Оқова сув учун артезиан кудуғи қазилиб, сув минораси қурилди.

Келгусида иккита қабристонга тоғдан сув тортиб келиб, ҳудудни ободонлаштириш, атрофидаги яй-лов ерларга 20 минг туп терак экиб, катта боғ яратиш режалаштирилган. Мактабнинг эски ўқув биносини таъ-мирлаб, боғча сифимини 120 ўринга ошириш мақсад қилинган.

Мехрож СУЛТОНОВ,
Самарқанд туманидаги
«Миронқул» маҳалласи раиси.

НИГОҲ

«Саноат кириб келяпти,
аммо йўл яроқсиз аҳволда...»

Маҳалла ташкил этилганида бу ерларда боғлар, узумзорлар бўлган. Шу сабаб, маҳаллага «Токзор» деб ном қўйилган. Йиллар даво-мида аҳоли кўчиб ке-лиши натижасида ток-зорлар ўрнини янги хўжаликлар эгаллади. Ҳозирги кунга келиб маҳаллада аҳоли сони 4 294, хонадон-лар сони 1 006 тани ташкил этади.

Бугун ҳудудга саноат кириб кел-моқда. Маҳаллага туташ ҳудудда «Ўрикзор», «Иза», маҳалла ҳудудида «Жасурбек Омад Барака» ва «Арко-ний Зафар» бозорлари жойлашган. Аксарият аҳоли ушбу бозорларда тадбиркорлик билан банд. «Тошкент оқова сувларни тозалаш иншооти» корхонаси ва маҳалла ўртасида ўза-ро ҳамкорлик йўлга қўйилган бўлиб, унинг фаолиятини яхшилаш учун франциялик инвесторларга берил-моқда. «Яшил макон» умуммиллий лойиҳаси доирасида унинг ҳудудига 650 туп терак экилди. Ўзларининг машҳур брендларига эга бўлган тад-

биркорлик субъектларидан «Techno Cable Group» МЧЖ (ҳар хил турдаги кабель маҳсулотлар), «Elma» МЧЖ (турли турдаги қоғоз маҳсулоти-дан санитар-гигиена воситалари), турли йўналишдаги йирик савдо комплекслари ва хизмат кўрсатувчи корхоналар фаолият кўрсатиб кел-моқда. Йигирмага яқин хонадонларда хунарандчилик, касаначилик ва оилавий корхоналарда турли маҳ-сулотлар тайёрланиб, ички бозорга, ҳатто экспорт қилинмоқда. Натижа-да ўнлаб хотин-қизлар ишли бўлди.

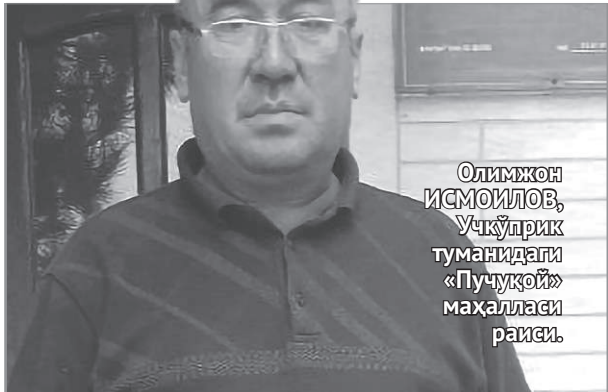
Маҳалланинг ҳар бир кўчасида-ги хонадон эгалари узум етишти-

риш, иссиқхона ва чорва моллари боқишда ўзига хос тажрибага эга. 12 та хонадон эгалари ўз томорқа-ларида иссиқхоналар ташкил этиб, қулупнай, лимон, помидор экади. Ота-оналарнинг хотиржам меҳнат фаолиятларини олиб боришлари маҳалла ҳудудида жойлашган мак-таб, болалар боғчаси ва поликлини-ка, яъни ижтимоий соҳа вакиллари-нинг борлигидан.

Юқоридаги қилинган ишлар за-минида маҳаллада фаолият олиб бо-раётган хотин-қизлар фаоли Шоира Комилова, ҳоким ёрдамчиси Моҳира Комилова, ёшлар етакчиси Дониёр Кабилов, профилактика инспекто-ри Жаҳонгир Давронов, маҳалла фаолларидан — Раупов Абдувоҳид, Тоҳиржон Исроилов, Бахтиёр Ҳаки-мовларнинг ҳиссалари катта.

Маҳаллага саноат кириб кел-моқдами, демак Тошкент ҳалқа ав-томобиль йўлидан маҳаллага кириб келадиган асосий кўча ва пиёдалар йўлакчаларининг 1200 метрини ас-фальтлаш зарур. Бу йўл 50 йил олдин эксплуатацияга топширилган бўлиб, бугун яроқсиз ҳолга келиб қолган.

Қосимжон КАРИМОВ,
Зангиота туманидаги
«Токзор» маҳалласи раиси.

Олимжон
ИСМОИЛОВ,
Учкўрик
туманидаги
«Пучуккой»
маҳалласи
раиси.

МЕН ОБУНА БЎЛДИМ, СИЗ-ЧИ?

«Mahalla» ишончли ҳамкоримиз!

— Маҳалла ходими ҳамма соҳадан хабардор бўлиши керак. Бу иш самарадорлигига сезиларли даражада таъсир кўрсатади. Зеро, ёрдам сўраб келадиганларга қониқтирадиган жавоб бериш — уларнинг ишончини қозониш демекдир.

Шундай масъулиятли вазифани адо этишда яқин ҳамкоримиз «Mahalla» газетаси бўлмоқда. Унда бериб бориладиган маълумотлар ишончли ва кераклилиги билан бизга доим асқатади. Ҳақиқий муштарий сифатида наширга келгуси йил учун обуна бўлдик.

ИЖТИМОЙ ҲИМОЯ

«Уй-жойга муҳтож аёлга уй бериладими?»

Азизжон БОЙҚЎЗИЕВ,
Данғара туманидаги «Қум-қияли» маҳалласи раиси:

— Маҳаллада истиқомат қилувчи турмушидан ажрашган аёл ота ҳовлисида яшайди. Уй-жойга муҳтож. Бу фуқаро «Аёллар дафтари»га киритиладими? Агар рўйхатга киритилса, у давлат ҳисобидан уй-жой билан таъминланадими?

Раҳима МИРҲОЛИҚОВА,
Оила ва хотин-қизлар қўмитаси бошқарма бошлиғи:

— Вазирлар Маҳкамасининг «Хотин-қизлар муаммоларини ўрганиш ва ҳал этиш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарори билан тасдиқланган низомга асосан, уй-жойга муҳтож, яъни нотурар жойларда истиқомат қилаётган, доимий яшаш учун турар жойи бўлмаган, бир хонадонда (кичик ҳовлида) уч ва ундан ортиқ оила яшаётган (уй-жой майдони белгиланган ижтимоий меъёрдан кам бўлган), бироқ ўзининг ёки биргаликда яшовчи оила аъзоларининг номида турар жой мавжуд бўлмаган, хусусий уй-жой фондида ижара ҳуқуқи асосида истиқомат қилаётган эҳтиёжманд хотин-қизлар «Аёллар дафтари»га киритилиши кўрсатилган.

«Ижтимоий ҳимоя ягона реестри» ахборот тизимида кам таъминланган оила сифатида рўйхатга олинган оилалардаги хотин-қизлар «Аёллар дафтари»нинг фақат «ижтимоий ҳимояга муҳтож ишсиз хотин-қизлар», «тадбиркорлик қилиш истагида бўлган эҳтиёжманд хотин-қизлар» ва «уй-жойга муҳтож эҳтиёжманд хотин-қизлар» тоифасига киритилиши мумкин.

Шунингдек, юқоридаги қарор асосида тасдиқланган «Аёллар дафтари»ни юритиш орқали хотин-қизлар муаммоларини тизимли равишда ҳал этиш ва уларни ижтимоий қўллаб-қувватлаш тартиби тўғрисида»ги низомга кўра, уй-жойга муҳтож эҳтиёжманд хотин-қизлар учун ижара компенсациясини тўлаш, ижтимоий уйларга жойлаштириш, уй-жой билан таъминлаш, зарур ҳолларда, сектор раҳбари ҳулосаси асосида бир марталик моддий ёрдам бериш кўзда тутилган.

Эътибор берган бўлсангиз, уй-жой билан таъминлашда имтиёзли кредит асосида уй сотиб олиш, ижтимоий уйларга 5 йил муддат ижара асосида яшаш учун жойлаштириш назарда тутиляпти. Яъни бепул давлат ҳисобидан уй-жой берилмайди. Кредит асосида уй-жой олувчилар даромад манбаига эга бўлиши керак. Уларнинг 1 йиллик даромади кўриб чиқилади. Банк кредитларини олишда талабгор Давлат хизматлари марказига ариза билан мурожаат қилади. Бунда ҳеч қандай инсон омили иштирок этмайди.

МУАММО

«Қарорнинг ижроси, ваъданинг вафоси йўқ»

Кейинги пайтда маҳалла тизимини такомиллаштириш мақсадида муаммолар босқичма-босқич ҳал этилмоқда. Жумладан, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2016 йил 23 ноябрдаги «2017-2021 йилларда паст кучланишли электр тармоқларини янада модернизация қилиш ва янгилаш дастури тўғрисида»ги қарорига асосан, ҳудуддаги Тўқибой кўчаси электр таъминотини яхшилаш 2021 йил режасига киритилган бўлиб, ишлар 2021 йил 4-чорак якунига қадар тугалланиши белгиланган эди.

Тўғри, орада бир қатор ишлар бажарилди. Масалан, Тўқибой кўчасига электр симёғочлар ўрнатилди. Лекин 3 йил ўтса-да, ҳозиргача бир дона трансформатор ва кабель тортиш режаси қолиб кетди. Натижада юқоридаги қарор асосида қабул қилинган дастур ижроси охирига етмай ётибди. Бу ҳақда бир неча бор тегишли мутасаддиларга мурожаат қилдик. Лекин ҳамон амалий ёрдам кўрсатилмади.

Ушбу масалада фуқаролар мурожаатини ўрганиш учун келган вилоят электр тармоқлари корхонаси масъул ходимлари ҳозирги кунда трансформатор топиш муаммо, лекин симёғоч ва кабелдан ёрдам қиламиз, дейишганди. Бу жавобни олгандан кейин аҳоли ҳомийлик ва ҳашар йўли билан бир дона трансформатор сотиб олди. Аммо туман, вилоят электр тармоқлари корхонаси бошлиғига амалий ёрдам сўраб қилган мурожаатларимиз жавобсиз қолмоқда.

Энг ачинарлиси, мурожаатларимизга жавобан, вилоят электр тар-

моқлари корхонаси раҳбари 2021 йилда жавоб бериб, барча масала 2021 йил 4-чорагида тугалланишига ваъда берганди. Ҳатто бу ҳақда Президент халқ қабулхонасига ёзма тарзда маълумот киритишган. Аф-

суски, барча ваъдалар қоғозда қолиб кетди.

Фурқат ҚУРБОНОВ,
Тошлоқ туманидаги
«Тоғлиқ» маҳалласи раиси.

Таҳририятдан: муаммо юзасидан тегишли мутасаддилардан изоҳ сўрадик. Жумладан, Энергетика вазирлиги бу муаммо билан шуғулланишни бошлаганини маълум қилди. Умид қиламизки, тез кунларда маҳалла муаммоси ижобий ечим топади. Биз эса мавзуга яна қайтамиз.

МЕНДА САВОЛ БОР

«Ходим рози бўлмаса, ойлигидан ушлаб қолиш мумкин эмас»

Музаффар ҲАСАМИДДИНОВ,
Пахтакор туманидаги «Оқбулоқ» маҳалласи раиси:

— Баъзида фуқароларнинг иш ҳақидан уларнинг розилигисиз ушлаб қолиш ҳолларни учраб туради. Амалдаги Меҳнат кодексига бунга рухсат берилганми? Қандай ҳолларда ходимнинг розилигидан қатъи назар, меҳнат ҳақидан ушлаб қолиниши мумкин?

Лазизбек ҚАРШИЕВ,
Камбағалликни қисқартириш ва
бандлик вазирлиги бошқарма
бошлиғи:

— Умумий қоидага кўра, ходимнинг ёзма розилиги билан, бундай розилик бўлмаган тақдирда эса, суднинг қарорига асосан меҳнат ҳақи-

дан ушлаб қолиниши мумкин. Лекин, Меҳнат кодексининг 164-моддасида ходимнинг розилигидан қатъи назар, меҳнат ҳақидан ушлаб қолиниши мумкин бўлган ҳолатлар ҳам келтирилган.

Булар қуйидагилардир:
солиқлар ва бошқа мажбурий тўловларни ундириш учун;
суднинг қарорлари ва бошқа ижро ҳужжатларини ижро этиш учун;
иш ҳақи ҳисобига берилган авансни ушлаб қолиш учун, хўжалик эҳтиёжларига, хизмат сафарларига ёки бошқа жойдаги ишга ўтганлиги муносабати билан берилган бўлиб, сарф қилинмай қолган ва ўз вақтида қайтарилмаган авансни ушлаб қолиш учун ҳамда ҳисоб-китобдаги хатолар натижасида ортиқча тўланган суммани қайтариб олиш учун;
ҳисобидан ходим таътил олиб бўлган иш йили тугамасдан туриб, меҳнат шартномаси бекор қилинганда;
ходим томонидан иш берувчига етказилган зарарни қоплаш учун, агар етказилган зарарнинг миқдори ходимнинг ўртача ойлик иш ҳақидан ортиқ бўлмаса;
Ходимга интизомий жазо сифатида қўлланган жаримани ундириш учун.

ФИКР

«Ариқ атрофи хавфсизлик талабига жавоб бермайди»

Худудимиз сўнгги йилларда обод бўлиб борапти. 2023 йилда «Саховат», «1-Саховат», «2-Саховат» ва «3-Саховат» кўчаси йўлларида шағаллаш ишлари олиб борилиб, 20 км. йўлга 30 минг тонна шағал, 2 минг тонна шебен босилди. Шу билан бирга, кўчаларда сув тармоғи тортилиб, хонадонларга ичимлик сув етиб борди. Шукур Бурхон, Ғайратий, Парвоз ва Авлоний кўчасида ичимлик сув таъминотини яхшилаш чоралари кўрилди. Маънан эскирган 6,5 км. тармоқ янгиланди. Шукур Бурхон, Индра Ганди кўчаларининг 8 км. қисми асфальтланди.

Аҳоли муаммоларини аниқлаш ва ҳал этиш йўналишида ўтказилган хатлов жараёнида ҳудудда 8310 нафар аҳоли ҳамда 2273 та оила мавжудлиги аниқланди. Ўрганиш давомида 320 дан ортиқ муаммо аниқланди. Аксарияти имтиёзли кредит ажратиш, ишга жойлаштириш, ичимлик сув ва йўл

масаласи, тиббий ҳамда моддий ёрдам кабиларни ташкил этди. Аниқланган муаммолар ижобий ҳал этилди. Масалан, 109 нафар фуқарога имтиёзли кредит ҳисобига тикув машинаси етказиб берилди, 32 нафар фуқаро ишга жойлаштирилди, 12 нафар бемор амбулатор тарзда даволаниш учун

вилоят тиббиёт муассасаларига, 6 нафари республика тиббиёт муассасаларига даволаниш учун ордер берилди. Қолган 28 нафари чуқурлаштирилган тиббий кўрикдан ўтказилди.

Уйма-уй юриб, ишсиз аёллар билан суҳбатда уларга яшаш уйдан чиқмаган ҳолда даромад келтирувчи иш кераклиги маълум бўлди. Шунга асосан, маҳаллани ўсиш нуқтаси тикувчилик, дўппичилик ва чўпончиликка йўналтиришга келишилди.

Секторнинг амалий ёрдами билан Моҳира Мамутова хонадониди дўппичиликка ихтисослашув ташкил этилди. Ҳозирда 20 нафардан ортиқ ишсиз хотин-қиз ушбу ҳунар билан шуғулланиб, ойда 1-1,2 млн. сўм даромад топомқда. Шунингдек, 2022 йилда «Ёшлар дафтари»га киритилган Нигора Ҳабибуллаевага субсидия маблағлари ҳисобига тикув машинаси ҳамда фаолиятини бошлаш учун 1 млн. сўм ҳомийлик маблағи берилгани натижасида фуқарони амалда бандлиги таъминланди. Ҳозирда фуқаро турли трикотаж маҳсулотларини тайёрлаб, ойда 2-2,5 млн. сўм атрофида даромад келтиряпти.

Маҳалла ҳудудиди 2021 йилда «Диадора» МЧЖ раҳбарлари лидер тадбиркор сифатида таллаб олинди, ҳудудда тикувчилик кооперацияси ташкил этиш ҳаракатини бошлади. Ушбу лойиҳа доирасида 85 та хонадон кооперацияга қамраб олинади. Ҳозир Хитой давлатидан ускуналар келиши кутиляпти. Икки ойдан кейин кооперация тўлиқ ишга тушади.

Ҳудуддан катта Наманган ариғи оқиб ўтган. Шу ариқ атрофида бетон тиркама ўрнатиш керак. Ҳозирги ҳолати хавфсизлик талабига жавоб бермагани учун йўл ҳаракати хавфсизлиги мутахассислари автобус қатновига рухсат бермаяпти. Бундан ташқари, 68-, 87-мактаб кўчасига пиёдалар йўлакчаси қуриш лозим. Чунки ўқувчиларни таълим муассасасига қатнашида хавфсизлик жуда муҳим.

Муборак ҲОШИМОВА,
Янги Наманган туманининг
«Мингтерак» маҳалласи раиси.

ҚОНУНЧИЛИКДАГИ ЯНГИЛИК

Комилжон ИБРАГИМОВ,
Янги Наманган туманидаги
«Шербулоқ» маҳалласи раиси:

— Тошкент шаҳрида чиқинди ташиш ва тўплаш нархлари оширилгани ҳақида хабарлар пайдо бўлди. Биламизки, вилоятларда айти шу йўналишда муаммо кузатилади. Яъни, чиқинди ташиш ва тўлаш билан боғлиқ ишларни вақтида бажармаслик келишмовчиликларга сабаб бўлади. Айтингчи, вилоятларда ҳам чиқинди ташиш ва тўплаш нархлари ошириладими? Агар оширилса, хизмат кўрсатиш сифати ошади?

«Чиқинди ташиш нархи оширилдими?»

Мурод НУРМАТОВ,
Экология, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва иқлим ўзгариши вазирлиги
Жамоатчилик билан алоқалар бўлими бош мутахассиси:

— Ўзбекистон Республикасининг 2002 йил 5 апрелда қбул қилинган «Чиқиндилар тўғрисида»ги қонунининг 13-моддасида фуқароларнинг чиқинди билан боғлиқ ишларни амалга ошириш соҳасидаги ҳуқуқ ва мажбуриятлари белгилаб берилган. Маиший чиқиндиларни тўплаш ва олиб чиқиш бўйича хизматлар кўрсатишни ташкил этиш ишлари Вазирлар Маҳкамасининг 2018 йил 25 сентябрдаги тегишли қарори билан тасдиқланган «Маиший чиқиндиларни тўплаш ва олиб чиқиш бўйича хизматлар кўрсатишни ташкил этиш учун ҳудудларни тадбиркорлик субъектларига бириктириш тартиби тўғрисида»ги низом билан тартибга солинади.

Дарҳақиқат, пойтахтда чиқинди ташиш ва тўплаш нархи ошмоқда. Халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгазининг 29 ноябрдаги қарори билан «Махсустрас» корхонасининг қаттиқ маиший чиқиндиларни олиб чиқиш бўйича пойтахт аҳолиси ва ташкилотлари учун тарифларини 1,5 бараварга ошириш тасдиқланди. Бунга кўра, ҳар бир яшовчи учун ойдаги маиший чиқиндиларни олиб чиқиш тарифи 4500 сўмдан 7500 сўмгача оширилади. Бюджет ва ҳўжалик ҳисобидаги ташкилотлар учун 1 кубометр қаттиқ маиший чиқиндиларни олиб чиқиш ҚҚСиз 89 966,57 сўмга (ҳозирда 53 986,56 сўм), 1 тонна чиқиндилар — 188 808,96 сўмга (ҳозирда 20 174 сўм) қимматлашади.

Шунингдек, Самарқанд, Фарғона ва Андижон вилоятларида ҳам қаттиқ маиший чиқиндиларни олиб чиқиш, олиб чиқиш кетиш хизматлари учун янги тарифлар белгиланди.

МЕНДА САВОЛ БОР...

«Турмуш ўртоғига иш стажы ҳисобланадими?»

Олимжон ИСМОИЛОВ,
Учкўприк туманидаги
«Пучуқой» маҳалласи раиси:

— Давлат ташкилотиди ишлайдиган эр ёки хотин, агар турмуш ўртоғи ҳеч қандай ишламаса, Пенсия жамғармасига ижтимоий солиқ тўласа бўладими? Бу тартиб асосида унинг ишламаётган турмуш ўртоғига иш стажы ёзиладими?

Баҳриддин ЗИЁДОВ,
Пенсия жамғармаси ахборот хизмати раҳбари:

— Ўзбекистон Республикаси «Фуқароларнинг давлат пенсия таъминоти тўғрисида»ги қонунининг 37-моддаси «а» банди ҳамда Вазирлар Маҳкамасининг 2022 йил 13 октябрдаги «Давлат пенсияларини тайинлаш ва тўлаш тартиби тўғрисидаги низомни

тасдиқлаш ҳақида»ги қарори билан тасдиқланган «Давлат пенсияларини тайинлаш ва тўлаш тартиби тўғрисида»ги низомнинг 46-бандига мувофиқ, айрим ҳолатларда иш стажига қўшиб ҳисобланади. Жумладан, жисмоний шахсдан меҳнатга ҳақ тўлаш тарзидаги ўз даромадларидан 2021 йил 1 июндан кейинги даврда ишламайдиган эри (хотини) учун ихтиёрий асосда Ўзбекистон Республикаси Солиқ кодексиди

белгиланган тартибда ижтимоий солиқ тўланган давр пенсия ҳисоблашда иш стажы ҳисобиди инobatга олинади. Жисмоний шахс мавжуд имкониятдан келиб чиқиб турмуш ўртоғи учун Пенсия жамғармасига ижтимоий солиқ миқдорини мустақил тўлаш ҳуқуқига эга. Тўланган тўлов ҳужжатида унинг ишламайдиган эри (хотини)нинг фамилияси, исми, отасининг исми, ЖШШИР ва тўлов амалга ошириладиган давр кўрсатилиши шарт.

Агар тўлов ҳужжатида давр кўрсатилмаган бўлса, у амалга ошириладиган ой учун тўланган, деб ҳисобланади. Ижтимоий солиқ жисмоний шахснинг доимий яшаш жойи бўйича Пенсия жамғармасининг Иқтисодиёт ва молия вазирлигининг Ягона ғазна ҳисобварағида очилган шахсий ғазна ҳисобварағига тўланади. Тўланган ижтимоий солиқ ҳисоби давлат солиқ хизмати органларида юритилади.

ҲУҚУҚ

Умарбек РОЗИЕВ,
Тўрткўл туманидаги Навоий номли маҳалла раиси:

— Маҳалладаги тўй-маъракалар фуқаролар йиғини ходимлари маслаҳати ва иштирокисиз ўтказилмайди. Айрим ҳолларда фуқаролар никоҳга оид саволлар билан мурожаат қилишади. Кўпчилик никоҳ тақиқланган ҳолатлар бўйича сўрашади. Айтингчи, қонунчиликда қайси ҳолларда никоҳ тақиқланади? Никоҳни ҳақиқий эмас, деб топиш мумкинми? Эр-хотин битта фамилияга ўтиши шартми?

Қайси ҳолларда никоҳ тақиқланади?

Нилуфар РУСТАМОВА,
Чилонзор тумани адлия бўлими
2-сон ФХДБ бўлими мудираси:

— Оила кодексига асосан, никоҳ тузиш ихтиёрий бўлиб, бўлажак эр-хотин ўз розилигини эркин ифода этиш қобилиятига эга. Демак, зўрлаш, алдаш, адашиш, пўписа қилиш ва бошқа ноқонуний ҳаракатларга йўл қўйилмайди. Ўзбекистонда никоҳ ёши эркаклар ва аёллар учун ўн саккиз ёш этиб белгиланган.

Узрли сабаблар бўлганида, алоҳида ҳолларда никоҳга киришни хоҳловчиларнинг илтимосига кўра, туман, шаҳар ҳокими никоҳ ёшини кўпи билан бир йилга камайтириши мумкин. Никоҳ ёшини камайтириш учун узрли сабабларнинг рўйхати Оила кодексига келтирилмаган бўлса-да, аксарият ҳолларда бу ҳомиладорлик ёки фарзанднинг туғилиши билан боғлиқ бўлади.

Никоҳланувчи шахслар давлат соғлиқни сақлаш муассасаларида бепул асосда тиббий кўрикдан ўтади. Эллик ёшдан ошганлар, шунингдек, ҳомиладорлик, бола туғилиши, бир тарафнинг касаллиги ҳолатлари мавжуд бўлганда, улар тиббий кўрикдан ўз розилиги билан ўтказилади.

Амалдаги қонунчиликка мувофиқ, **никоҳланувчиларнинг лоақал биттаси рўйхатга олинган бошқа никоҳда турган бўлса**, никоҳнинг тузилишига йўл қўйилмайди. Шу билан бирга, насл-насаб шажараси бўйича тўғри туташган қариндошлар, туғишган ва ўғай ака-укалар билан опа-сингиллар, шунингдек, фарзандликка олувчилар билан фарзандликка олинганлар ўртасида никоҳнинг тузилиши тақиқланади. Қолаверса, лоақал биттасининг руҳияти бузилиши (*руҳий касаллиги ёки ақли заифлиги*) сабабли суд томонидан муомалага лаёқатсиз деб топилган шахслар ўртасида никоҳ тузилишига рухсат этилмайди. Бунда туғиладиган фарзандларга ғамхўрлик назарда тутилади, руҳий касаллик насл бўйича ўтиши мумкин.

Мамлакатимизда сохта никоҳ тақиқланади. Сохта никоҳ, бу — шахснинг оила қуриш ниятисиз, бирор-бир манфаатни ёки ғаразли мақсадни кўзлаб тузилган никоҳдир. Сохта никоҳ тузувчилар доимо маъълум бир мақсадни кўзлайди. Сохта никоҳни ҳисобли никоҳдан фарқлаш зарур, бундай никоҳ ҳақиқий эмас, деб топилмайди, уни фақат тугатиш мумкин.

Никоҳланувчи шахслардан бири таносил касаллиги ёки одамнинг иммунитет танқислиги вируси (ОИВ касаллиги) борлигини иккинчисидан яширганда, бундай никоҳ ҳақиқий ҳисобланмайди. Никоҳ суд тартибида ҳақиқий эмас, деб топилиши мумкин. Бундай ҳолат шундай никоҳдан туғилган ёки никоҳ ҳақиқий эмас, деб топилган кундан кейин уч юз кун ичида туғилган болаларнинг ҳуқуқларига таъсир этмайди.

Оилада эр ва хотин тенг ҳуқуқлардан фойдаланади ва улар тенг мажбуриятларга эгадир. Никоҳ тузиш вақтида эр-хотин ўз хоҳиши билан эри ёки хотинининг фамилиясини умумий фамилия қилиб танлаши ёки уларнинг ҳар бири никоҳгача бўлган ўз фамилиясини сақлаб қолиши мумкин. Улардан бирининг ўз фамилиясини ўзгариши бошқасининг фамилияси ўзгаришига олиб келмайди.

Эр-хотиннинг никоҳ давомида орттирган мол-мулклари, шунингдек, никоҳ қайд этилгунга қадар, бўлажак эр-хотиннинг умумий маблағлари ҳисобига олинган мол-мулклари, агар қонун ёки никоҳ шартномасида бошқача ҳол кўрсатилмаган бўлса, уларнинг биргаликдаги умумий мулк ҳисобланади. Улардан бири уй-рўзғор ишларини юритиш, болаларни парвариш қилиш билан банд бўлган ёки бошқа узрли сабабларга кўра, мустақил иш ҳақи ва бошқа даромадга эга бўлмаган тақдирда ҳам мулк умумий бўлади.

ФИКР

«Кредит нега фуқаронинг пластик картасига ўтказилмайди?»

Маҳалламиз туман марказидан 20 километр олисда жойлашган, йиғинда 5 651 нафар аҳоли истиқомат қилади. Очиғи, анчадан буён йўл, сув, электр масалалари, ижтимоий объектлар ҳолати бўйича қатор муаммолар йиғилиб қолганди. Худудда «Обод хонадон», «Обод кўча» ва «Обод маҳалла» мезонлари жорий этилиб, бу камчиликлар бир-ма-бир бартараф этиляпти.

Қурилиш-таъмирлаш ишлари доирасида мавжуд 20 та кўчанинг 11,2 километр қисмида қум-шағал аралашмаси ётқизилиши режалаштирилган бўлса, ҳозиргача 8,5 километрда ишлар якунланди. 85 та уйнинг фасад қисмлари яхшиланди, эски симёғочлар 120 та темир-бетон устунларга алмаштириляпти. Қолаверса, маҳалла худудига 4 та трансформатор, видеокамералар, қуёш панеллари ўрнатиш, иккита болалар майдончасини қуриш, 60 та симёғочни темир-бетон устунларга алмаштириш бўйича ишлар Президент ташаббуси билан ажратилган 500 миллион сўм доирасида бажарилляпти.

Келгусида 4 километр ички йўллари асфальтлаш, 8 километр пидедалар йўлакчасини қуриш, маҳалла учун янги бино барпо этиш кўзда тутилган. Осиё тараққиёт банки кўмагида 2024 йилда 12 километр узокликдан ичимлик сув тармоғи тортиб келинади. Бу орқали аҳолининг оби-хаётга бўлган эҳтиёжи қондирилади.

Таклифлар масаласига келсак, бир жиҳат мени доимо ўйлантиради. Оилавий тадбиркорлик кредитлари «Онлайн маҳалла» платформаси орқали ажратилади. Бунда маблағ таъминотчи ҳисоб-рақамига ўтказиб берилади. Бироқ аҳоли ундан маҳсулотларни каррасига қиммат нархда олишга мажбур. Мисол учун, бозорда 1 миллион сўмга олиш мумкин бўлган чорва молини таъминотчи камида 1,5-1,8 миллион сўмга етказиб беради. Таклифим — кредит фуқаронинг пластик картасига ўтказиб берилса, мақсадга мувофиқ бўларди.

Бу ўринда кредит олувчи маблағларни мақсадсиз сарфлайди, бош-

қа эҳтиёжларига ишлатиб юборади, деган ҳадик бўлса, буни маҳалла ходимлари орқали назорат қилиш тизимини яратиш лозим. Мисол учун, банк фуқарога кредит ажратилгани ҳақида ҳоким ёрдамчисини хабар-

дор қилади. Ўз навбатида маҳалла ходими кредит мақсадли сарфланишини жойида назорат қилади. Шундоқ ҳам онлайн платформага ариза киритишдан тортиб, шартнома тузиш, маҳсулотни олиш, бу ҳақда далолатнома тузиш каби ишларни ҳоким ёрдамчиси бажаряпти. Агар юқоридаги таклиф қўллаб-қувватланса, одамларнинг ортиқча овора бўлишига ҳолат қолмасди, улар икки баробар қиммат нархда маҳсулот олишга мажбур бўлмасди.

Маҳкам ЙЎЛДОШЕВ,
Беруний туманидаги
«Найман» маҳалласи раиси.

РАИС ЁН ДАФТАРИГА!

Кимлар мол-мулк солиғини тўламайди?

Қонунчиликка кўра, қуйидаги тоифадаги фуқаролар мол-мулк солиғини тўлашдан тўлиқ озод этилган:

- «Ўзбекистон Қаҳрамони», Совет Иттифоқи Қаҳрамони, Меҳнат Қаҳрамони унвонларига сазовор бўлган, учала даражадаги «Шуҳрат» ордени билан тақдирланган фуқаролар;
- уруш ногиронлари ва қатнашчилари;
- хизматни бажариш чоғида яранган, контузия ёки майиб бўлган ёхуд фронтда бўлиш билан боғлиқ касаллик туфайли ҳалок бўлган ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар ходимларининг ота-оналари ҳамда бева хотинлари (бева эрлари) (*бева хотинларга (бева эрларга) солиқ имтиёзи фақат улар янги никоҳдан*

ўтмаган тақдирда берилади);

- энергия ресурсларининг амалдаги тармоқларидан тўлиқ узиб қўйилган тураржойларда қайта тикландиган энергия манбаларидан фойдаланувчи шахслар қайта тикландиган энергия манбалари ўрнатилган ойдан эътиборан уч йил

муддатга;

- етим болалар ва ота-она қарамогидан маҳрум бўлган болалар. Шунингдек, айрим тоифадаги шахслар мол-мулк солиғини қисман тўлайди. Жумладан, қуйидаги жисмоний шахсларнинг мулкда бўлган мол-мулк 60 кв.м. доирасида солиқ солишдан озод қилинади:
- 10 нафар ва ундан ортиқ болалари бор ота-оналаридан бири;
- пенсионерлар;
- I ва II гуруҳ ногиронлиги бўлган шахслар.

Солиқ имтиёзлари мулкдорнинг танловига кўра, фақат битта яшаш учун мўлжалланган кўчмас мулк объектига татбиқ этилади, қайта тикландиган энергия манбаларидан фойдаланувчи шахслар бундан мустасно.

НУҚТАИ НАЗАР

«Оғир аҳволда эдик, обод масканга айландик»

Бундан 4-5 йил олдин «Кўрғон» маҳалласи энг оғир тоифадаги маҳалла-лардан бири эди. Президентимизнинг маҳалла тизимига берган эътибори туфайли 2022 йил «Обод маҳалла» дастури доирасида ичимлик сув учун 4,7 километр янги қувур тортилди. 6 километр йўл асфальтланди, 1,2 километр «Саломатлик йўлакчаси» фойдаланишга топширилди.

Бундан ташқари, 80 та симёғоч янгисига алмаштирилиб, 257 та тунги ёриткичлар ўрнатилди. 2 километрга «воис» усулида узум сўрилари қурилиб, 500 туп узум кўчатлари экилди. Шунингдек, болалар ўйингоҳи ҳамда ишсиз фуқароларни касбга ўргатиш учун «Хунармандлар» мономаркази фойдаланишга топширилди. Бугунги кунда мономарказда аҳоли 6 та йўналиш бўйича касбга ўқитилмоқда. Буларнинг барчаси Юртбошимиз айтганларидек, инсон қадрини улуғлаш,

яшаш учун оилада, маҳаллада имкониятлар яратишдир.

Маҳалла «драйвери» – паррандачилик, чорвачилик ва балиқчилик бўлиб, аҳолига гўшт, тухум, сут ва балиқ маҳсулотлари арзон нархларда етказиб берилади. Аҳоли томорқаларида мева-сабзавот ва кўкатлар етиштирилади.

Тажрибамдан шуни билдимки, аввало, маҳаллада соғлом муҳит яратилса, аҳоли, фуқаролар ўртасида меҳр-оқибат, бир-бирига ҳурмат қарор

топади, халқимиз фаровон яшайди.

Маҳаллада ўзига яраша муаммолар мавжуд. Хусусан, кўчаларни камералаштириш, 2,5 километр ички кўчани асфальтлаш, замонавий болалар ўйингоҳи қуриш зарур. Келгусида «Оталар чойхонаси»ни қуриш режалаштирилган.

«Mahalla» газетаси ва «Mahalla ko'zgusi» журналі бизнинг энг сеvimли нашрларимиздан. Шу сабаб маҳалла фидойиларини 2024 йил учун ушбу нашрларга обуна бўлишга қақираман.

Салтанат ШАДАРОВА,
Оҳангарон шаҳридаги
«Кўрғон» маҳалласи раиси,
«Маҳалла ифтихори»
кўкрак нишони соҳибаси.

ТАЖРИБА

«Рўзғорбоп маҳсулотлар ҳар бир хонадонда бор»

Аввал маҳалла Хива тумани ҳудудиди бўлган, 2017 йил Хива шаҳри таркибига қўшилган. Маҳалла «драйвери» – чорвачилик ва деҳқончилик. Тўқсон фоиз хонадонда катта-кичик чорва моллари, паррандалар – товуқ, ўрдак, курка боқилади.

Ҳар бир хонадонда гўшт, сут маҳсулотлари, тухум етиштирилади. Бўрдоқчилик билан шуғулланадиганлар кўп. Гўшт дўконлари бор. Бир килограмм мол гўшти нархи 65 минг сўм.

Рўзғорбоп деҳқон хўжалик маҳсулотлари ҳар бир хонадон томорқаларида бор. Ҳозир «тўқсонбости» экинлар экилган. 11 та хонадонда иссиқхона бўлиб, уларда лимон парваришланмоқда. Лимон қатор ораларига саримсоқ пиёз, турли кўкатлар етиштирилмоқда. Бу йил 12 нафар ишсиз аҳолига 10 сотихдан ер берилди. Улар сабзи экиб, қўшимча даромад олди.

Маҳаллада узумчилик ривожланган. Айниқса, узум, олма, тут сиркаси тайёрлаш кенг оммалашган. Бу борада Икром Матмуродов энг олдилардан. Харидорлар маҳсулотни уйдан олиб кетишади. Эндиликда ушбу инсон

тадбиркорлик фаолиятини кенгайтириб, мини корхона очиш режасида.

Жорий йил «Ташаббусли бюджет» лойиҳаси доирасида 600 метр ички кўча асфальтланиб, 800 метр бетон ариқ ётқизилди. Маҳалла аҳолиси тўлиқ ичимлик сув билан таъминланган. 3 километр йўл асфальтланиб, 1100 метри бетон қилинди. Келгуси йил дастурга «Шихлар» каналининг 2 километр қисмини бетонлаш, 2 километр ички йўлни асфальтлаш ва 60 та бетон устун ўрнатилиши, Сарчашма кўчасига 1 километр ичимлик сув қувури тортиш режаси киритилди.

Келгусидаги асосий мақсад, тадбиркорликни ривожлантириб, ишсиз аҳолини ишли қилишдир.

Рашид КАРИМОВ,
Хива шаҳридаги
«Шихлар» маҳалласи раиси.

МЕНДА САВОЛ БОР...

Ҳасан РАҲИМОВ,
Самарқанд туманидаги
«Янгиобод» маҳалласи раиси:

– Давлатимиз раҳбарининг жорий йил 24 майдаги «Рақамли хизматлар қамрови ва сифатини ошириш ҳамда соҳа, тармоқ ва ҳудудларни рақамли трансформация қилиш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарорида «Рақамли ҳукумат» тизими идоралараро интеграциялашув платформасида рақамли шаклда тақдим этилиши орқали жорий йил 1 декабрдан бошлаб аҳоли ва тадбиркорлик субъектларидан талаб қилиш бекор қилинадиган маълумотлар рўйхати келтириб ўтилган. Шу ҳақда батафсил маълумот берсангиз?

1 декабрдан қандай ҳужжатлар талаб этилмайди?

Жавоҳир ЭШОНҚУЛОВ,
Тошкент давлат юридик университети
Юридик клиникаси ходими:

– Қарорга кўра, қуйидагилар тасдиқланди. Жумладан, «Рақамли ҳукумат» ва «Рақамли ҳудуд» дастурлари доирасида 2023-2024 йилларда амалга ошириладиган 300 та устувор лойиҳалар рўйхати шакллантирилди. 2023 йил якунигача Ягона интерактив давлат хизматлари порталида кўрсатилаётган хизматлар сонини 570 тага етказиш доирасида порталда биринчи навбатда жорий этиладиган 95 та хизмат ва сервислар рўйхати тузилди. Рақамли технологиялар бўйича лойиҳалар самарадорлиги, рақамли хизмат ва сервисларнинг сифати ва барқарорлиги устидан рақамли назорат ўрнатилади.

2023 йил 1 декабрдан аҳоли ва тадбиркорлардан талаб қилиш бекор қилинадиган 47 турдаги маълумотлар рўйхати ҳамда аҳоли ва тадбиркорларга хизматлардан фойдаланиш ҳолати бўйича юбориладиган эслатма ва хабарномалар рўйхати тузилди. Мисол сифатида қуйидагиларни келтириб ўтишимиз мумкин. Хусусан, фойдаланувчига илгари тақдим этилган ЖШШИР (агар мавжуд бўлса) ҳақида маълумот. Оила таркиби тўғрисидаги маълумотлар, фуқаро мол-мулкига (автотранспорт воситаси, кўчмас мулк ва бошқалар) қўйилган тақиқлар, талабанинг шартнома пули тўланганлиги тўғрисидаги маълумотлар, жисмоний шахснинг шахсий идентификация рақами орқали фуқаронинг номида тадбиркорлик субъекти мавжудлиги ҳамда тадбиркорлик субъекти таъсисчилари орасида мавжудлиги тўғрисидаги маълумотлар сўралмайди.

Шунингдек, ўрта махсус ва профессионал таълим муассасалари ўқувчи-талабаларининг ўқиш жойидан маълумотнома, ногиронлиги бўлган ёшларга ўқиш, яшаш ва транспорт харажатларини қоплаш учун субсидия ажратиш тўғрисидаги тавсия, бола таълим олаётган бошланғич ва ўрта таълим (мактабгача, мактаб ва бошқа) ташкилоти ва муассасаси тўғрисидаги маълумотлар, жисмоний шахснинг идентификация рақами орқали рўйхатга олинган телефон рақамлари тўғрисидаги маълумотлар ҳамда никоҳ ва никоҳдан ажралиш маълумотларини реал вақт режимида тақдим этиш талаб этилмайди.

ТАЖРИБА

«Тиббий хизмат сифатини яхшилаш зарур»

Маҳалла «драйвери» – боғдорчилик. Ҳар бир хонадон томорқаларида 100 тупдан узум бор. Асосан, оқ ва қора кишмиш нави етиштирилиб, тўлиқ майиз қилинади.

Аҳоли томорқалари 8 сотихдан 15 сотихгача бўлиб, 10 сотихдан икки тоннагача майиз олиб, яхши даромад топяпти. Маҳсулотларни тумандаги майиз бозорига чиқариб сотишади. У ердан хорижга экспорт қилинади. Туман марказида майизни қадоқлайдиган корхоналар мавжуд.

Маҳаллада узум шоҳида қурилиб етилган майизларни териб, экспорт ва маҳаллий бозорлар учун тоифасига қараб ажратиб берадиган корхона фаолияти йўлга қўйилган бўлиб, унинг техникаси бир кунда 4-5 тонна майизни саралаш қобилиятига эга. Бу техника аҳоли ишини енгиллаштириб, да-

ромад манбаини оширмоқда.

Йиғинда тажрибали деҳқонлар кўп. Баён Хушназаров, Шухрат Мирзаев, Амирдин Туропов, Зоир Алимов, Миршароф Раҳимов ерга ток кўчатини қадашдан тортиб, майиз тайёрлашгача бўлган барча босқичларини ипидан игнасиғача билади. Шу сабаб, қўшни туманлардан, ҳатто Жиззах, Қашқадарё, Навоий, Сурхондарё вилоятлардан келиб, бу инсонларнинг тажрибаларини ўрганиб кетяпти.

Шу ўринда маҳаллада бўлаётган ўзгаришларни айтиб ўтиш лозим. Хусусан, «Ташаббусли бюджет» лойиҳаси доирасида 8 километр ички йўллар асфальтланиб, 8 та трансформатор ўрнатилди, 400 та эски симёғочлар бетон устунларга алмаштирилди. Иккита сув иншооти қурилиб, 60 ўринли 71-давлат боғчаси фойдаланишга топширилди. Бироқ бу етарли эмас. Яна 100 ўринли боғчага талаб бор.

Ҳозирда битта контейнерда қишлоқ врачлик пункти фаолият юритмоқда, лекин у жуда тор доирада хизмат кўрсатади. Қолаверса, замонавий тиббий жиҳозлар мавжуд эмас. Шунингдек, қишлоқ аҳолисига сифатли тиббий хизмат кўрсатишни яхшилаш зарур.

Келгуси режалардан бири, маҳаллага янги бино қуришдир. Ҳозирда «маҳалла бешлиги» мактабнинг ҳашар йўли билан қурилган эски биносига фаолият юритмоқда. Шунингдек, ўқувчиларнинг 7-8 километрлаб маҳалланинг қуйи қисмида жойлашган мактабга қатнашишининг олдини олиш учун тоғ олди ҳудудда мактаб филиалини қуриш режалаштирилган. Алоқа сифатини яхшилаш учун иккита уяли алоқа антеннаси қурилди.

Жўрабек АҲАТОВ,
Ургут туманидаги
«Терак» маҳалласи раиси.

ҲОЛАТ

«12 сотихли шолидан 8 миллион даромад олиш мумкин»

Маҳалла аҳолиси чорвачилик ва деҳқончилик юмушлари билан машғул. Ҳудудда гўшт ва сутга ихтисослашган иккита чорвачилик фермер хўжалиги бор. Аҳолининг 95 фоизи ўз ҳовлисида қора моллар боқади. Ҳар бир хонадонда соғин сигир билан бирга, камида иккитадан буқа бор.

Йиғин аҳолиси маҳалладошларидан ортган гўштни бозорга олиб чиқса, сутни туман марказидаги сутни қайта ишлаш корхоналарига топширади. Ўзимнинг мисолима айтидиган бўлсам, рўзғоримдан орттириб қунига 4-5 литр сут сотаман. Агар ҳар бир хонадонда қунига 5 литр сотиладиган бўлса, бир кунда «Ғалаба» маҳалласидаги 434 та хонадондан 2 тонна 170 литр сут бозорга чиқарилади. Шу сабаб, келгусида маҳалланинг ўзида гўшт ва сут маҳсулотларини қайта ишлайдиган корхона ташкил этилиши режалаштирилмоқда.

Деҳқончиликда, асосан, ғалла ва шולי экилади. Аҳоли 12 сотихли томорқа ерларига кузда ғалла, ёзда ғаллани ўриб олгач, шולי қадашади. Шולי даромади ёмон эмас. 12 сотихдан 550-600 килограмм гуруч олади. Бугунги кунда 1 килограмм «аланга» навли гуручнинг нархи 14 минг сўмдан 18 минг сўмгача.

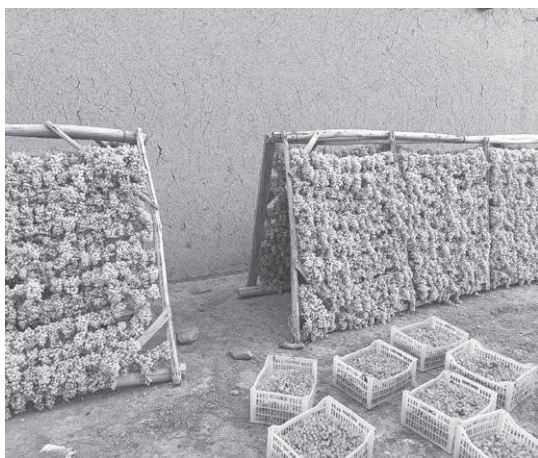
Энди ҳисоблаб кўринг, агар 500 килограмм ҳосилни ўртача 16 минг сўмдан сотадиган бўлса, ҳар бир оила шоланинг ўзидан 8 миллион сўмгача даромад олади. Чорваси учун озуқа ҳам ўзидан.

Маҳалла инфраструктураси яхшиланмоқда. 16 километр ички кўчаларга қум-шағал аралашмаси ётқизилди. 12 нафар кам таъминланган оилалар уйлариининг том қисми шиферланган бўлса, бир нафарига янги уй қуриб берилди. Маҳалла идораси қайта таъмирланадиган бўлди.

Қувонарлиси, Ислон тараққиёт банки лойиҳасидан 12 миллиард сўм грант ютиб олди. Унинг ҳисобига 16,5 километр очик электр симлар кабеллисига, эски симёғочлар бетон устунларга алмаштирилади, 4 та қўшимча трансформатор қўйилади. Шунингдек, 5-мактабни қайта таъмирлаш кузда тугилмоқда.

Келгусида Хитой, Корея ва Германия давлатларининг ана шундай олис қишлоқ ҳудудлар инфратузилмасини яхшилашга қаратилган грант дастурларини ютиб олиш режалаштирилмоқда.

Бахтиёр ОТАЖОНОВ,
Боғот туманидаги «Ғалаба» маҳалласи раиси.

ОГОҲЛИК

Фирибгарнинг иши ҳамманинг ташвишига айланди

Фирибгарлик жамият ривожига катта тўсиқ бўлади. Унинг оқибатида одамлар ўртасида бир-бирига бўлган ишонч камаяди, ўзаро муносабатларга дарз кетади. Бу шубҳасиз жамиятнинг ҳар томонлама ривожланишига салбий таъсир кўрсатади.

Кейинги йилларда мамлакатимиз банк тизимида кўплаб тўсиқлар бекор қилиниб, янги технология кучи билан аҳолига молиявий кўмак беришда енгилликлар яратилмоқда. Хусусан, биргина микроқарз ажратишни олсак, деярли барча банкларда уни онлайн олиш имкони-

яти яратилган. Афсуски, бундай қулайликдан айрим «уддабурон»лар ўз нафси йўлида фойдаланиб, содда кишиларни чув туширмоқда.

Мана бир мисол: 30 ёшли Шохиста Қодированинг бу борадаги қилмишларини эшитган киши ҳайратдан ёқа ушлайди. Чиноз туманида туғилган аёл Тошкент юк-вагон депосига қарашли Сирдарё давлатлараро алмашинув шохобчаси оператори вазифасида ишлаб, ўз ҳамкасбларининг, ишчи-хизматчиларнинг юзига оёқ қўйди. Ахир бировнинг рухсатисиз унинг номидан иш кўриб, моддий ман-

фаат топишни бошқача изоҳлаб бўлмайди-да.

Гап шундаки, Ш.Қодирова 2023 йил 5 март куни танишининг телефонини ундан вақтинча сўраб олади. Телефон рақами ва паспорт маълумотларни «ANOR BANK» АЖ мобиль иловасига киритади, қурилма эгасига сездирмай, унинг юз қиёфасини масофадан идентификациядан ўтказиб, 47 миллион сўм микроқарз расмийлаштиради. Шундай йўл билан яна уч нафар ҳамкасби номига 517 миллион 900 минг сўм микроқарз хужжатлаштиради.

Фирибгарга чув тушганлар-

дан бири О.Куропяткина мазкур корхонада фаррош бўлиб ишларди. Жорий йилнинг 5 май санасида унинг пластик картасидан 7 миллион сўм маблағ ечиб олинади. Сўраб-суриштира бошлагач, Ш.Қодированинг кўнглига ғулғула тушади ва унга бор ҳақиқатни айтиб, кредитни ўзи сўндиришини айтади. Шу йўл билан бошқалар ҳам фирибгарликдан хабардор бўлади. Аёлга нисбатан жиноий иш очилиб, тегишли жазога тортилади.

Шу ўринда уч фарзандни тарбиялаётган онанинг бундай қабиҳ ишга қасддан қўл уриши кишини ўйлантиради. Наҳотки,

тинчлик, хотиржамлик таъминланган юртда одамлар ўз маблағини эркин сақлай олмаса. Менимча, бу борада банк тизимида хавфсизликни таъминлайдиган жиддий чоралар ўйлаштириш зарур. Шундагина юқоридаги каби фирибгарлик ҳолатлари камаяди, одамлар ўзи билмаган ҳолда моддий харажатга тушиб қолмайди.

Ойбек ХУДОЙБЕРГАНОВ,
Ховос транспорт прокурори
катта ёрдамчиси,
1-даражали юрист.

ТАШАББУС

«Одамларни ишонтириш учун уларни алдамаслик керак»

Маҳалламиз «Ташаббусли бюджет» ва «Менинг йўлим» лойиҳа-ларида ўзига хос тажрибага эга. Мазкур лойиҳаларда икки мартадан бешта таклифимиз ғолиб чиққан. Айнан аҳоли фаоллиги, ташаббускорлиги, ҳамжиҳатлиги билан ҳудуд инфратузилмасини яхшилашга киришганмиз.

«Ташаббусли бюджет» лойиҳасининг жорий йилги дастлабки мавсумида иккита лойиҳа

бўйича ғолиблар сафидан жой олди. Иккинчи мавсумда Обод Миришкор қишлоғи йўлининг 2 километр қисмини асфальт қилиш бўйича киритилган 1 миллиард 320 миллион сўмлик таклиф 6 146 та овоз тўплаб, ғолиб бўлди. Умуман олганда, юқоридаги лойиҳалар орқали шу вақтгача маҳалланинг 6 километр ички йўллари асфальтла-нишдан ташқари, экин ерларини суғоришда муҳим аҳамиятга эга бўлган Миришкор ариғининг 2 километр қисмини бетон билан

қоплаш имконияти қўлга кири-тилди.

Кўпчилик раислар ғолиб бў-лиш сирини сўрашади. Бунинг ҳеч қандай сирли томони йўқ: қачонки одамлар фикри билан қизиқсангиз, уларнинг ташаббус-ларига қулоқ тутсангиз, маҳал-лада ҳамжиҳатлик, бирдамлик муҳитини таъминласангиз, ҳар қандай масалада аҳоли сизни қўллаб-қувватлайди. Яна бир жиҳат: одамларни алдамаслик керак. Мисол учун, «Ташаббусли бюджет» да ғолиб бўлдингиз-ми, лойиҳа, албатта, ўз вақтида амалга оширилишига эришиш лозим. Шунда аҳолида ишонч пайдо бўлади, яна ғолиблик учун интилиш кучаяди.

Очиғи, анчадан буён бир ма-сала менга тинчлик бермасди. Яъни ҳар йили «Яшил макон» умуммиллий лойиҳаси доираси-да миллионлаб дарахт кўчатла-ри ўтказилади. Бироқ уларнинг ҳаммаси ҳам қутилганидек бар-авж ривожланмайди. Қайсидир ҳудудга кўчат тури мос келмай-ди, қайсидадир сув масаласи муаммо, яна бирида қаровчи йўқ... Агар «Яшил макон» доира-сидаги маблағлар «Ташаббусли бюджет» орқали тақсимланса, қандай бўлар экан, деган фикрда юрамдир.

Буни қарангки, куни кеча қа-бул қилинган Президент фар-мони асосида «Яшил макон» умуммиллий лойиҳасига Давлат бюджетидан ажратиладиган маб-

лағларнинг камида 50 фоизи «Очиқ бюджет» ахборот портали орқали «Менинг боғим» лойиҳа-сига йўналтирилади. Бунда аҳоли ташаббуси билан «яшил боғлар» ва «яшил жамоат парклари»ни ташкил қилиш бўйича қиймати 250 миллион сўмдан ошмаган таклифлар билдирилади.

Президент фармони билан танишиб, очиғи, мамнун бўл-дим. Негаки, одамлар ўзлари қаерга кўчат экишни, қаердан сув чиқаришни жуда яхши би-лишади. Лойиҳада ғолиб чиқиб, дарахт ўтказар экан, уни ўзлари авайлаб кўкартиради, бузғунчи

дарахт кесувчилардан ҳимоя қилади. Боиси аҳолининг ўзи «Ташаббусли бюджет» да овоз тўплаб ютиб олган йўллари ва объектлар сифати устидан қаттиқ жамоатчилик назорати ўрнат-ганига гувоҳ бўляпмиз. Шунинг учун янги лойиҳа аҳолини дарахт экиш ва кўкаламзорлаштиришга ўргатиш, уларни парваришда дахлдорлик ҳиссини уйғотишда қўл келади.

Одил ҲАФИЗОВ,
Қорақўл туманидаги
«Маллаишайх» маҳалласи
раиси.

ТУРИЗМ

Меҳмон уйини онлайн рўйхатдан ўтказиш мумкинми?

Ўрозбой МИРЗАЕВ,
Сариосиё туманидаги
«Сангардак» маҳалласи раиси:

— Яқинда маҳалламиз «Туризм қишлоғи» макomini олди. Ҳудудда туризм инфратузилмаси ривожлантирилди, турли хизмат кўрсатиш шохобчалари ишга туширилди, 50 ўринли меҳмонхона, 200 ўринли санаторий, 23 та меҳмон уйи очилди. Аҳоли орасида меҳмон уйлари ташкил этишга қизиққанлар кўп. Айтингни, уларни давлат рўйхатидан ўтказиш учун онлайн мурожаат қилиш мумкинми?

Муҳайё ҲАЙИТОВА,
Туризм кўмитаси бўлим
бошлиғи:

— Оилавий меҳмон уйи — меҳ-мон уйида уй эгасининг оила аъзолари билан бирга яшаш та-мойили бўйича бир вақтнинг ўзи-да 10 нафаргача ташриф буюрув-чиларга (туристларга) вақтинча яшаш ва овқатланиш бўйича хиз-матлар кўрсатувчи, шунингдек, ҳар бир яшовчи шахсга 3 метр квадрат ҳисобидан тўғри кела-диган тураржой майдонига эга бўлган хусусий уй-жой объекти саналади.

Ҳукуматнинг 2023 йил 27 ноябрдаги тегишли қарори билан тасдиқланган «Оилавий меҳ-мон уйлари, хостеллар, ўтовли ва чодирли оромгоҳлар фаоли-ятини ташкил этиш тўғрисида»ги Низомга кўра, меҳмон уйлари, хостеллар, ўтовли ва чодирли оромгоҳлар фаолияти уларни

Туризм кўмитаси томонидан юри-тиладиган Реестрга киритиш ва Реестрдан кўчирма бериш орқа-ли ташкил этилади.

Меҳмон уйлари фаолиятини ташкил этишда тегишли шаро-итлар яратилган бўлиши шарт. Хусусан, уларда санитария-гиги-ена қулайликлари бўлиши, турист-

лар хавфсизлиги таъминлани-ши, уйга киришда ўзбек, рус ва инглиз тилларида маълумотлар тахтаси, умумий фойдаланиш учун мобиль ёки стационар те-лефон алоқаси мавжуд бўлиши, «E-mehton» электрон дастурига уланиш имконияти, хоналарда яшаш учун барча шароитлар мав-

жуд бўлиши зарур.

Қарор билан, шунингдек, «Меҳмон уйлари, хостеллар, ўтовли ва чодирли оромгоҳларни Реестрга киритиш бўйича давлат хизматини кўрсатишнинг маъму-рий регламенти» тасдиқланди. Бунда меҳмон уйи, хостел, ўтовли ва чодирли оромгоҳ фаолиятини ташкил этиш истагини билдир-ган шахс (ариза берувчи) давлат хизматидан фойдаланиш учун Давлат хизматлари марказига шахсан ўзи келиб мурожаат эта-ди ёки ЯИДХП (my.gov.uz) орқали рўйхатдан ўтади. Сўровнома тўл-дирилиб, унга тегишли ҳужжат-лар илова қилинади.

Туризм кўмитасининг ҳудудий бўлинмалари (ваколатли орган) ҳужжатларни олган кундан бош-лаб 3 иш куни давомида қўриб чиқади ҳамда ўрганиб чиқиш натижаси юзасидан далолатнома расмийлаштирилади. Давлат хиз-мати бепул кўрсатилади.

Ўзбекистон Республикаси
Президенти Администрацияси
ҳузуридаги Ахборот ва
оммавий коммуникациялар
агентлиги томонидан
2019 йил 24 сентябрда
0019 рақами билан давлат
рўйхатидан ўтказилган.

Бош муҳаррир
Бахтиёр АБДУСАТТОРОВ

Ижодий гуруҳ:
Санжар ИСМАТОВ,
Хайрулло АБДУРАҲМОНОВ,
Рустам ЮСУПОВ

Дизайнер:
Абдулазиз АҲМЕДОВ

Mahalla

Ижтимоий-сиёсий,
маънавий-маърифий газета

МУАССИС:

«Mahalla» nashriyot-matbaa uyi» МЧЖ

Тахририят манзили:
Тошкент шаҳри, Мустақиллик
шоҳ кўчаси, 59-уй.
Индекс: 100192
Телефонлар:
Қабулхона: 71 233-39-89,
Обуна бўлими: 71 233-10-92.
Баҳоסי келишилган нархда.
Нашр кўрсаткичи: 148

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик
компанияси босмахонасида чоп этилди.
Босмахона манзили: Тошкент шаҳри
Буюк Турон кўчаси 41-уй.
Ўлчам — А3, 4 босма табоқ.
7 840 нусхада чоп этилди.
Буюртма №: Г-1218
Газета тахририят компьютер марказида
саҳифаланди ва офсет усулида босилди.

